

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra profesní přípravy

Taktické chování občana, policisty a vícečlenné policejní jednotky v případě aktivního střelce

Bakalářská práce

Tactical behavior of a citizen, police officer, and multi-person police unit in the event of an active shooter

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

pplk. Mgr. Jan MACURA

AUTOR PRÁCE

Michal JANEK

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Lužicích, dne 23. 2. 2023

Michal JANEK

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá problematikou taktického chování občanů a policistů při situaci aktivního střelce. Popisuje, kdo je aktivní střelec, jaká je jeho motivace a co je cílem jeho útoku. Poté se zaměřuje na prezentaci případů aktivního střelce v České republice a v zahraničí. V práci je popsána metodika zákroku proti aktivnímu střelci ze strany prvosledových hlídek Policie ČR a následné úkoly po úspěšné eliminaci pachatele. Rozebírá chování ohrožených osob v případě aktivního střelce se zaměřením na doporučenou metodu „Utíkej, schovej se, bojuj!“ Formou dotazníku zjišťuje, jak občané vnímají tuto problematiku a v neposlední řadě otázku, jak jsou připraveni se při této situaci zachovat, za účelem navržení případných zlepšení v prevenci a informovanosti občanů.

KLÍČOVÁ SLOVA

aktivní střelec * amok * měkké cíle * Policie České republiky * chování * eliminace * utíkej, schovej se, bojuj * typové činnosti * prevence kriminality

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the issue of tactical behavior of citizens and police officers in the situation of an active shooter. It describes who is an active shooter, what his motivation is and what is the goal of his attack. Then it focuses on presenting cases of active shooters in the Czech Republic and abroad. The thesis describes the methodology of intervention against an active shooter by first-line patrols of the Police of the Czech Republic and subsequent tasks after the successful elimination of the offender.. It analyzes the behavior of vulnerable persons in the case of an active shooter with a focus on the recommended method "Run, hide, fight!" In the form of a questionnaire, it examines how citizens perceive this issue and, last but not least, how prepared they are to behave in this situation, in order to propose possible improvements in prevention and information for.

KEYWORDS

active shooter * amok * soft targets * Police of the Czech Republic * behavior * elimination * run, hide, fight * type activities * crime prevention

Poděkování

Chtěl bych poděkovat pplk. Mgr. Janovi Macurovi, vedoucímu mé bakalářské práce, za metodické vedení, odborné konzultace, připomínky a čas, který mi věnoval.

Obsah

Úvod.....	7
1 Základní pojmy.....	9
1.1 Aktivní střelec	9
1.2 Mimořádná událost	10
1.3 Amok.....	10
1.4 Měkké cíle.....	11
1.5 Zbraň	13
2 Případy aktivního střelce v ČR.....	14
2.1 Fakultní nemocnice Ostrava	14
2.2 Restaurace Uherský Brod.....	14
3 Případy aktivního střelce v zahraničí	15
3.1 Hudební klub Bataclan, Francie	15
3.2 Islámské mešity, Nový Zéland	16
3.3 Noční klub, Orlando, USA.....	16
3.4 Obchodní centrum Walmart, El Paso, USA	17
3.5 Základní škola Uvalde, USA	17
4 Policie ČR a eliminace aktivního střelce	19
4.1 Prvosledová hlídka Policie ČR.....	19
4.1.1 Vybavení a vozidlo prvosledové hlídky	20
4.1.2 Výstroj a výzbroj policistů prvosledové hlídky	21
4.1.3 Instrukce pro prvosledové hlídky v případě aktivního střelce.....	21
4.2 Hlídka druhého sledu – posily	22
4.2.1 Instrukce pro posily	22
4.3 Přístup k napadeným objektům	23

4.4	Taktika vyhledávání aktivního střelce a jeho eliminace.....	24
4.4.1	Taktické chování dvoučlenné hlídky PČR.....	25
4.4.2	Taktické chování tříčlenné hlídky PČR	25
4.4.3	Taktické chování čtyřčlenné hlídky PČR.....	26
4.4.4	Taktické chování policistů při kontaktu s aktivním střelcem	27
4.4.5	Taktické chování policistů při evakuaci osob	28
4.4.6	Zabezpečení okolí napadené budovy	29
5	Chování ohrožených občanů v případě aktivního střelce.....	31
5.1	Reakce lidského těla na stresovou situaci	31
5.2	Situační uvědomění	32
5.3	Reakce na vzniklou situaci.....	32
6	Informovanost občanů	33
6.1	Metoda: „Utíkej, schovej se, bojuj!“	33
6.1.1	Utíkej	33
6.1.2	Schovej se	34
6.1.3	Bojuj.....	35
6.2	Policie ČR – preventivní videospot „Utíkej, schovej se, bojuj“	36
6.3	Policie ČR a další prevence proti aktivním střelcům	38
6.4	Soukromé kurzy	40
7	Metody a prostředky pro zpracování práce	41
7.1	Dotazníkové šetření	41
7.2	Analýza výsledků průzkumného šetření.....	43
7.3	Návrhy řešení zjištěných nedostatků	62
	Závěr.....	65
	Seznam použitých zdrojů	66
	Seznam tabulek a grafů	70

Úvod

Téma závěrečné bakalářské práce – Taktické chování občana, policisty a vícečlenné policejní jednotky v případě aktivního střelce jsem si zvolil, jelikož se jedná o téma velice aktuální, nejen jak jsme byli dříve zvyklí v USA, ale čím dál více se vyskytuje i v Evropě, potažmo i v České republice. Jsem příslušníkem Policie České republiky, do nedávna zařazen u prvosledových hlídek Obvodního oddělení Policie ČR v Hodoníně, Územní odbor Hodonín, Krajské ředitelství Jihomoravského kraje. V jednotce ZSV (zbraně skupinového vyzbrojení), jak se prvosledové hlídky v rámci Krajského ředitelství Jihomoravského kraje nazývají, jsem v rámci své čtrnáctileté kariéry policisty sloužil v letech 2016 až 2022. Mezi hlavní úkoly prvosledových hlídek je mimo jiné i samotný zákrok proti aktivnímu střelci, který si vyžaduje speciální výzbroj a výcvik. Cenné zkušenosti, které mi pomohly se zpracováním této práce, jsem získal účastí při cvičení Policie ČR na Úřadu práce ČR v Hodoníně, kterého jsem se zúčastnil, jako člen zasahujícího týmu proti aktivnímu střelci. Další informace a pohled na problematiku aktivního střelce jsem získal přítomností na bezpečnostním kurzu pro zaměstnance Masarykova muzea v Hodoníně, pobočka Slovanské hradiště Mikulčice, kde jsem jako zástupce Policie ČR působil v roli konzultanta.

Pro teoretickou část práce je stanoveným cílem přínos uceleného náhledu na problematiku aktivního střelce a taktické chování občanů a policistů z obecného pohledu, dále vysvětlení základních pojmů týkající se aktivního střelce, jeho motivace a cíle jeho útoků. Stručně zde popíšu případy aktivního střelce v České republice, tedy dva nejzávažnější útoky aktivního střelce na našem území, případ aktivního střelce v Uherském Brodě a útok v čekárně ve Fakultní nemocnici Ostrava. Dále uvedu vybrané mimořádné události aktivního střelce, které byly zaznamenány v zahraničí, kde se budu snažit poukázat na to, že jsou potenciálně ohroženy měkké cíle kdekoliv na světě. Teoretická část bude dále zaměřena na Policii ČR, činnost prvosledové hlídky, eliminaci aktivního střelce a taktické chování občanů a zakročujících policistů při útoku na napadenou budovu a další úkony, které následují po úspěšné eliminaci aktivního střelce. Předposlední kapitola bakalářské práce bude zaměřena na prevenci a informovanost občanů, kde podrobněji rozeberu doporučení „Utíkej, schovej se,

bojují“ Poslední, praktická část bakalářské práce bude obsahovat průzkumné šetření, pro které bude použito anonymního dotazníku. Cílem bude zjistit všeobecné povědomí občanů v problematice aktivních střelců, jak by se pravděpodobně v této extrémně stresující situaci občané zachovali, zjišťování míry informovanosti občanů a pokusím se analyzovat případné nedostatky a navrhnout možná řešení.

1 Základní pojmy

V této kapitole mé bakalářské práce Taktické chování občana, policisty a vícečlenné policejní jednotky v případě aktivního střelce popisují základní pojmy týkající se tohoto tématu. Definuji pojmy jako aktivní střelec, amok, mimořádná událost, měkké cíle a zbraň.

1.1 Aktivní střelec

Hlavním znakem aktivního střelce je skutečnost, že se jedná o psychicky narušeného jedince, nebezpečného pachatele zvláště závažného trestného činu, který je ozbrojen střelnou zbraní. Jeho útok může být jak spontánní, tak i velmi důkladně promyšlený a naplánovaný. V případě, že svůj útok dopředu neplánoval, může být útočník ozbrojen a vybaven pouze tím co má při sobě. Pokud si však svůj čin naplánoval a připravoval se na něj delší časový úsek, může být ozbrojen a vybaven jako voják do války. Takto připravený nebezpečný pachatel může být vyzbrojen několika střelnými zbraněmi, množstvím munice, ručními granáty, výbušninami, vybaven balistickou ochranou a podobně. Primárním a zpravidla jediným cílem aktivního střelce je zastřelit, zranit a usmrtit co nejvíce náhodných osob, bez určitého výběru obětí, do doby, než jeho počínání ukončí zákrok zasahujících policistů nebo sebevražda. Plán úniku z této „amokové“ situace z pravidla žádný nemá, nehodlá se s nikým bavit ani vyjednávat a většinou se nehodlá vzdát. Útok aktivního střelce nejčastěji končí sebevraždou nebo se zachová tak, že donutí střilet zasahující policisty, což označujeme termínem „sebevražda rukou policisty“.

Základní definici termínu „aktivní střelec“, která je využívána pro potřeby integrovaného záchranného systému, nalezneme v katalogovém souboru typových činností IZS STČ – 14/IZS. Zde je pojem „aktivní střelec“ definován takto: *„Nebezpečný pachatel, který volil použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jedince, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Nemá zábrany pro jakékoliv chování s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob.“¹*

¹ Katalogový soubor typové činnosti IZS STČ 14/IZS, č. j.: MV- 68191/PO-IZS2013. *Amok-útok aktivního střelce*. [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2013 [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: <https://storage.pozary.cz/article/5/b/5bf065624a7b7/stc-14-izs-amok.wups4p2ahm.pdf>

Motivace aktivního střelce

Motivace je definována ve Velkém sociologickém slovníku jako: „*Psychický stav, který vyvolává činnost, chování či jednání zaměřující se určitým směrem.*“²

Mezi nejčastější důvody, proč se někdo rozhodl stát se aktivním střelcem, ať už spontánně či po naplánování akce, jsou osobní problémy takto narušeného jedince například s učiteli či spolužáky ve škole, ztráta zaměstnání, nenávisť k okolí nebo k celému světu, náboženské důvody, rasový podtext, nesouhlas se sexuální orientací, spory v zaměstnání, nespokojenost s jednáním úředníků apod. Tato frustrace přechází v úmysl své problémy vyřešit násilným činem v podobě útoku na určitý objekt. Nejčastější místa útoku aktivního střelce jsou veřejné instituce, restaurace, školy, úřady, kanceláře, nemocnice, diskotéky, obchodní centra, či jiné prostory se zvýšenou koncentrací osob tzv. měkké cíle.

1.2 Mimořádná událost

V Zákoně o integrovaném záchranném systému je definována takto: „*mimořádnou událostí je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“³

1.3 Amok

Policie ČR používá pojem amok jako pracovní název pro zkratkovité jednání aktivního střelce.

Čírtková popisuje amok takto: *Amok je momentálně klíčovým slovem v diskusích kolem šílených střelců. Pravý amok představuje vražedné šílenství, přesněji řečeno odbrzděné a nevyběrové zabíjení ve stavu změněného vědomí, ovšem v rámci kultury, ve které tento ventil k uvolnění naměstnaného vnitřního napětí má určitou tradici.*⁴

² PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3. s. 651.

³ ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019). ISBN 978-80-7598-199-8. s. 5.

⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9. s. 146.

Termín amok pochází z malajštiny a znamená „odevzdat v boji i to poslední“.⁵ Jeho prapůvodem je pravděpodobně indické slovo „amuko“, popisující válečníka, který je zasvěcen smrti. První zmínky z Dálného východu od mořeplavců a cestovatelů z 16. století, kteří ve svých zápiscích popisovali agresivní chování malajských bojovníků. Tito bojovníci se s pokřikem „amok“, bez ohledu na vlastní přežití se vrhali do řad nepřátel.

Z historického hlediska může být pohled na toto chování bráno do určité míry jako znak odvahy a odhodlání bojovníků, na bitevním poli pozabíjet co nejvíce náhodných nepřátel, za každou cenu, třeba i zemřít. V dnešní době však chování, které je spojeno v minulosti s hrdinstvím válečníků, společnost považuje za nepatřičné a je vysvětlováno jako projev duševní patologie, lidově řečeno je takový člověk psychiatrický případ.

Samotné slovo „amok“ je celosvětově známé a užívané, často však nesprávným způsobem. Podle Drbohlava je termín amok definován takto: „V klinickém kontextu je za amok považován náhlý, neočekávaný a šílený stav vysoce agresivního, násilného a nebezpečného jedince.“⁶

1.4 Měkké cíle

„Termín "měkké cíle" (soft targets) není nikde přesně definován, toto označení je bezpečnostní komunitou používáno pro označení míst s vysokou koncentrací osob a nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům, která jsou pro tuto svou charakteristiku vybírány zejména v poslední době jako cíl takovýchto útoků, typicky útoků teroristických. Tím se odlišují měkké cíle od tzv. hard targets, tvrdých cílů, kterými jsou dobře chráněné a střežené objekty útoků (např. některé státní objekty, vojenské objekty, objekty dalších bezpečnostních složek, ale i některé dobře chráněné či střežené nestátní či komerční objekty).“⁷

⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9. s.146.

⁶ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie masových vrahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*, 1. vydání, Praha: Grada, 2015. ISBN: 978-80-247-5599-1. s. 155.

⁷ MVCR.CZ. *Ochrana měkkých cílů* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra české republiky – Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [online]. 2016 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>

Školská zařízení

Útok aktivního střelce na školu je považován společností za ten nejhorší vůbec. Důvodem je přítomnosti dětí, jejich zranitelnost a omezená schopnost bránit se případnému útoku aktivního střelce. Analýzou případů, které jsou veřejně známé, lze konstatovat, že aktivním útočníkem nemusí být přímo terorista, ale může jím být i student, který do školy dochází nebo v minulosti docházel.

Obchodní centra

Typickým měkkým cílem můžeme rovněž označit obchodní střediska a centra. Vysoká návštěvnost a nízký stupeň zabezpečení proti případnému útoku jsou hlavními znaky, které tato místa definují jako měkké cíle. Obchodní centra byla v minulosti napadena jak aktivními střelci, tak i teroristickými skupinami. Jsou známy případy, kdy útočníci v obchodním centru nastražili výbušniny, nebo brali z řad zákazníků rukojmí, aby dosáhli svého cíle. Obdobnými prostory, které splňují parametry měkkých cílů jsou kancelářské budovy, hotely, restaurace atd.

Kulturní a sportovní akce

„Organizace bezpečnostních opatření při větších společenských či sportovních akcí pro veřejnost bývá samozřejmou součástí příprav akce, avšak mnohdy zůstává u základní pořadatelské služby s důrazem na oddělení vyhrazených zón a dodržování organizačních pravidel. Některé akce však vzhledem ke svému charakteru vyžadují důslednější bezpečnostní přípravu. Jde zejména o akce s větším počtem účastníků, akce mediálně atraktivní, pořádané na rizikových místech, v rizikový čas.“⁸ Preventivní účast Policie ČR na rizikových kulturních a sportovních akcích je nezbytná. Zejména při ochraně veřejného pořádku, ochraně zdraví a majetku se předpokládá úzká spolupráce mezi Policií ČR a pořadatelskou službou.

⁸ KALVACH, Zdeněk. *Základy ochrany měkkých cílů – metodika*. [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2016 [cit. 2022-12-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

1.5 Zbraň

Podle Zákona o Policii zní definice zbraně, takto: „Zbraní se rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším, nestanoví-li tento zákon jinak.“⁹

Podle trestního zákoníku, pro účely posouzení viny v trestním řízení se zbraní rozumí „cokoliv, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.“¹⁰

Zbraní můžeme rozumět cokoli, čím nám může být způsobena újma na životě či zdraví, nejedná se tedy pouze o střelné zbraně, ale také o různé chladné zbraně, jako jsou: nože, mačety, meče, obušky, ale také tyče, klacky, výbušniny, improvizované zbraně atd. Zbraní se může v podstatě stát cokoli, co je v danou chvíli určeno jako předmět, který poslouží ke zranění jiné osoby.

⁹ Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky v posledním znění

¹⁰ Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník v posledním znění

2 Případy aktivního střelce v ČR

Ve druhé kapitole se zaměřím na případy aktivního střelce, které se udály v České republice. Uvádím dvě situace aktivního střelce, a to útok ve Fakultní nemocnici v Ostravě z roku 2019 a případ z restaurace v Uherském Brodě z roku 2015.

2.1 Fakultní nemocnice Ostrava

Ctirad Vitásek dne 10. prosince 2019 ve Fakultní nemocnici v Ostravě zaútočil krátkou střelnou zbraní na osoby, které zde čekaly na ošetření. „*Střelba se odehrála po čtvrt na osm ráno v čekárně traumatologické ambulance v budově polikliniky. Pachatel střílel zblízka krátkou zbraní, mířil na hlavy a krky. Útočil sám, neměl žádného komplice.*“¹¹ Vitásek před příjezdem policejních jednotek z nemocnice odjel svým vozidlem do obce Děhylov na Opavsku, kde se rozhodl, že se zastřelí, pravděpodobně z důvodu, že zpozoroval na obloze policejní vrtulník. Vitásek ve Fakultní nemocnici v Ostravě zasáhl krátkou střelnou zbraní celkem devět lidí, šest z nich zemřelo.

2.2 Restaurace Uherský Brod

„*Tragická událost, při které bylo zavražděno osm lidí v restauraci Družba, se stala 24. února krátce po poledni. Do restaurace vešel 63letý muž a začal bez varování střílet do obědvajících lidí. V restauraci bylo v tu dobu kolem 20 lidí. Zabil sedm mužů a jednu ženu, servírku. Oběti byly ve věku 27–66 let. První oznámení o střelbě přijala policie krátce po půl jedné po poledni. Na zasahující hlídku z Uherského Brodu, která na místo ihned vyrazila, začal vrah střílet. Později policii vzkázal, že má rukojmí. Hodinové vyjednávání skončilo zásahem policistů, v restauraci však našli již osm bezvládných těl obětí a jedno útočníka, který se krátce předtím zastřelil.*“¹²

¹¹ČTK, IDNES.CZ. *Střelec v ostravské nemocnici zabil šest lidí. Policie ho našla, je po smrti* [online]. 10.12.2019 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/strelba-ostrava-nemocnice-policie-zasah.A191210_081440_ostrava-zpravy_klu

¹² VOZÁROVÁ, Jana. *Vyšetřování střelby v brodské nemocnici Družba: už mluvilo 300 svědků* [online]. 23.04.2015 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://slovacky.denik.cz/zlociny-a-soudy/ke-strelbe-v-brode-uz-mluvilo-300-svedku-20150423.html>

3 Případy aktivního střelce v zahraničí

„Tzv. amokové případy násilí už zdaleka nepatří k výjimečným událostem. Tragédie, které se dříve odehrávaly v (jihovýchodní) Asii a Americe, se stěhují do Evropy. Zprávy o údajně „šílených“ střelcích, kteří terorizují určitý prostor a zmasakrují osoby, které se tam právě nacházejí, se objevují už i ve zpravodajství z Evropy.“¹³ Události v České republice či ve Francii jsou toho důkazem.

3.1 Hudební klub Bataclan, Francie

Dne 13. listopadu 2015 přijeli tři muži v šedém VW Polo k budově klubu Bataclan v Paříži, který hostil rockovou skupinu Eagles of the Death Metal. V koncertním sále se v tu dobu nacházelo asi 1500 návštěvníků. *„Útočit začali asi v 21:40, k útoku na diváky použili střelné zbraně, některé přeživší vzali jako rukojmí. Celkem tam zemřelo 89 lidí, policie do budovy vtrhla půl hodiny po půlnoci v noci na sobotu. Jeden z útočnicků zemřel poté, co policie střelou odpálila jeho vestu s výbušninou, dva zbylí se odpálili sami.“¹⁴*

Mezi hlavní důvody pozdní reakce francouzské policie byl fakt, že na území Paříže proběhlo ve stejnou chvíli, současně několik dalších teroristických útoků na měkké cíle:

„Fotbalový stadion Stade de France

Tři muži se odpálili mezi 21:20 a 21:53 poblíž stadionu, kde se zrovna hrál přátelský fotbalový zápas mezi Francií a Německem. Mezi návštěvníky byl i francouzský prezident Francois Hollande. Kromě tří útočnicků zahynul jeden člověk.

Restaurace a bary

Ozbrojenci s kalašnikovy stříleli v době mezi 21:20 a 21:36 na návštěvníky restaurací a kaváren na třech místech – na rohu ulic Bichat a Alibert na terase kambodžské restaurace Le Petit Cambodge, v ulici de Charonne a de la Fontaine

¹³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Moderní psychologie pro právníky, Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2207-8. s. 125.

¹⁴ BAHOUNKOVÁ, Petra. *Před dvěma roky zasáhl Paříž teror. Francie na znamení smutku utichla.* [online]. 13.11.2017 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2302537-pred-dvema-roky-zasahl-pariz-teror-francie-na-znameni-smutku-utichla>

au roi. Zemřelo nejméně 36 lidí. Další útočník se odpálil ve 21:40 v restauraci na bulváru Voltaire, asi kilometr od míst tragických útoků v restauracích. Zemřel pouze on sám.

Atentáty si vyžádaly 130 mrtvých, poslední oběť zemřela na následky zranění týden po útoku. Asi 370 lidí bylo zraněno. Nejvíce obětí, 89, si vyžádal útok v klubu Bataclan. V Paříži přišly o život dvě desítky cizinců z více než 12 států. K největšímu teroristickému útoku spáchanému v Evropě od atentátů na vlaky v Madridu z roku 2004 se přihlásil takzvaný Islámský stát (IS).“¹⁵

3.2 Islámské mešity, Nový Zéland

Brenton Tarrant 15. března 2019 zaútočil v novozélandském městě Christchurch na mešitu a islámské centrum během pátečních modliteb. Útočník byl vyzbrojen poloautomatickými zbraněmi a svůj čin natáčel kamerou, kterou měl umístěnu na hlavě, přičemž záběry z videokamery sdílel v reálném čase na platformě Facebook. „V mešitě Al-Noor zastřelil 42 lidí včetně tříletého dítěte, které se drželo otce. Na předměstí Linwood zastřelil dalších sedm lidí.“¹⁶ Další dvě oběti zemřely v nemocnici. Tarrant celkově usmrtil 51 lidí a dalších 50 bylo zraněno. Jeho motivací k činu byl rasový podtext.

3.3 Noční klub, Orlando, USA

Omar Maatren dne 12. června 2016, kolem druhé hodiny ranní v nočním klubu Pulse v Orlando na Floridě, USA po vstupu do budovy okamžitě začal střílet ze dvou střelných zbraní. V klubu se toho času nacházelo více než 320 osob. Ve stejnou dobu se v podniku nacházel i policista Orlandského policejního oddělení, který v klubu pracoval jako ochranka. Po vyhodnocení situace dospěl k závěru, že by nebyl schopen zákrok úspěšně dokončit a přivolal na místo posily. Přivolaní policisté společně s ochrankou zahnali útočníka do místnosti, kde zajal rukojmí. Následně policie evakuovala všechny osoby z klubu. Omar zůstal zabarikádovaný v místnosti a jeho akci ukončil až zákrok policejní

¹⁵ BAHOUNKOVÁ, Petra. *Před dvěma roky zasáhl Paříž teror. Francie na znamení smutku utichla.* [online]. 13.11.2017 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2302537-pred-dvema-roky-zasahl-pariz-teror-francie-na-znameni-smutku-utichla>

¹⁶ DENIK.CZ. *Střelec z Christchurche dostal doživotí. Při útocích na mešity zemřelo 51 lidí* [online]. 27.08.2020 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/mesity-novy-zeland-utok-20200827.html

jednotky. Událost si vyžádala 53 zraněných a 49 obětí. „*Příslušnost Maartena k teroristické skupině Islámský stát byla pravděpodobně motivem ke spáchání tohoto činu. Při útoku měl vykřikovat hesla jako: „Nepřestanu, dokud USA neskončí s bombardováním mé země.“*¹⁷

3.4 Obchodní centrum Walmart, El Paso, USA

Patrick Crusius dne 3. srpna 2019 ve městě El Paso, Texas, USA na parkovišti před obchodním centrem Walmart začal střílet ze dvou zbraní. V době střelby se v obchodním domě nacházelo kolem 3100 osob. Aktivního střelce si povšimnul vedoucí prodejny, který událost oznámil policii. Před příjezdem policie na místo Crucius z místa odjel ve svém vozidle a následně se vzdal členům „Texas Rangers“. „*Crucius před obchodním domem zastřelil 22 osob a dalších 24 zranil. Motivem střelby Patrika Cruciusa bylo přesvědčení o nadřazenosti bílé rasy a protiimigrační pravicový extrémismus.*“¹⁸

3.5 Základní škola Uvalde, USA

Salvador Ramos v městečku Uvalde, Texas, USA si v den osmnáctých narozenin legálně zakoupil útočnou pušku a o den později 375 nábojů. A za další dva dny další pušku. V den jeho útoku na základní školu nejprve postřelil svou babičku, u které bydlel, ta ještě dokázala dojít k sousedům a zavolat na policii. „*Útočník pak odjel autem své babičky k nedaleké základní škole, před níž naboural a poté vyrazil dovnitř v taktické vojenské vestě, s jednou ze svých pušek a více než 300 náboji.*“¹⁹ Ve škole vstoupil do jedné z učeben, ve které se nacházely děti kolem 10 let věku a jejich učitelka. Ramos začal v učebně bezhlavě střílet a poté se v místnosti zabarikádoval, jeho počínání bylo ukončeno až zákrokem zásahové jednotky, které se podařilo Ramose zastřelit. Incident se odehrál týden před letními prázdninami. Ramos ve škole usmrtil 19 dětí a 2 dospělé, 17 lidí bylo zraněno.

¹⁷ NYTIMES.COM. *Last Call at Pulse Nightclub, and Then Shots Rang Out* [online]. 13.06.2016 New York [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/06/13/us/last-call-at-orlando-club-and-then-the-shots-rang-out.html>

¹⁸CNN. *The El Paso shooting suspect showed no remorse, or regret, police say* [online]. 05.08.2019 Atlanta [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2019/08/05/us/el-paso-suspect-patrick-crucius/index.html>

¹⁹ČESKÉNOVINY.CZ. *Střelec v texaské základní škole povraždil 19 dětí a dva dospělé, sám nepřežil* [online]. 25.05.2022 [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/strelbu-na-texaske-skole-neprezilo-nejmene-19-deti-a-dva-dospeli/2210858>

Důvodem rozhodnutí Salvadora Ramose stát se aktivním střelcem byla psychická porucha. „Zásadní problém v celé kauze je však zřejmý. Položme si otázku, jak je možné, že duševně nemocný osmnáctiletý chlapec může přijít do obchodu se zbraněmi a koupí si útočnou pušku. Jedná se o problém, který v USA přetrvává desetiletí.“²⁰

20MARCA.COM. *Texas school shooting: Salvador Ramos' motive to commit murders is discovered* [online]. 25.05.2022 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.marca.com/en/lifestyle/us-news/2022/05/26/628ef14fe2704e779e8b4612.html>

4 Policie ČR a eliminace aktivního střelce

„Policie České republiky (dále jen „policie“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.“²¹

Jedním z úkolů Policie ČR je v případě ochrany bezpečnosti osob je také specifická činnost v podobě eliminace aktivního střelce.

„Eliminace aktivního střelce je zákrokem, který zabezpečuje výhradně Policie ČR. Eliminace má nejvyšší prioritu, přičemž příslušníci Policie ČR (dále jen „policisté“) vůči aktivnímu střelci využívají všech zákonných oprávnění vůči „nebezpečným pachatelům“ – při případném, velmi pravděpodobném použití služební zbraně dbají policisté přiměřené opatrnosti vůči ostatním přítomným osobám, aby neohrozili jejich životy a zdraví.“²²

4.1 Prvosledová hlídka Policie ČR

„Cílem činnosti prvosledových hlídek pro řešení vzniklých závažných situací, které ohrožují život nebo zdraví osob nebo majetek, je v maximální míře a co nejefektivněji využít sil a prostředků, které jsou předurčeny pro takový typ zákroku. Jde minimálně o dvoučlennou policejní hlídkou, která je schopna v krátkém časovém horizontu reagovat na hrozby terorismu a mimořádné bezpečnostní situace. Prvosledové hlídky jsou zřizovány na všech krajských ředitelstvích policie tak, aby pokryly potřeby všech územních odborů. Každý policista, který plní prvosledové úkoly, je intenzivněji cvičen, připravován na řešení krizových situací a zvláště vyzbrojen i balisticky chráněn. Prvosledová hlídka má především pružně řešit situace, kde figuruje ozbrojený pachatel. Cílem činnosti prvosledové hlídky však není pouze eliminace nebezpečného pachatele, ale poté například

²¹ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-193-6. s. 2.

²²Katalogový soubor typové činnosti IZS STČ 14/IZS, č. j.: MV- 68191/PO-IZS2013. *Amok-útok aktivního střelce*. [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2013 [cit. 2022-11-16]. Dostupné z: <https://storage.pozary.cz/article/5/b/5bf065624a7b7/stc-14-izs-amok.wups4p2ahm.pdf>

*koordinace organizované evakuace civilních osob z místa útoku, poskytnutí první pomoci a předávání všech získaných informací.*²³

Příslušníci Policie České republiky, kteří jsou služebně zařazeni do prvosledových hlídek jsou, nejen pro případ aktivního střelce, intenzivněji připravováni při taktických a střeleckých výcvicích. Důvodem je získání co možná nejlepší schopnosti při ovládnutí krátkých a dlouhých střelných zbraní. Důležitou částí taktických cvičení je manipulace se zbraní a balistickým štítem v prostoru budovy na chodbách, místnostech a schodištích, tak i samotný taktický postup při přístupu k budově. V různých simulovaných situacích mají policisté za úkol takticky správně provést zákrok proti pachateli.

4.1.1 Vybavení a vozidlo prvosledové hlídky

Služební vozidlo a vybavení prvosledové hlídky bude jako příklad popsáno z osobní zkušenosti autora práce, který do nedávna sloužil jako člen prvosledových hlídek ve skupině ZSV OO PČR Hodonín.

V současné době je služba prvosledových hlídek vykonávána ve vozidle Škoda Octavia 2.0 TSI, o výkonu 140 KW, v provedení kombi, s pohonem všech kol a sedmi stupňovou automatickou převodovkou DSG, v barevném provedení Policie ČR s VRZ červeno modré barvy. Na konstrukci vozidla je instalován před přední nárazník bezpečnostní rám, který je určen k provedení tzv. pit manévru apod. Vozidlo je vybaveno bezpečnostními kamerami, které snímají výkon služby hlídky. Kamery jsou umístěny vpředu i vzadu. V zavazadlovém prostoru vozidla je pro výkon služby prvosledové hlídky připraveno nezbytné vybavení: balistický štít, prostředky pro násilný vstup do uzavřených prostor, nafukovací nosítka, světelnou tyč červené barvy, záchranný batoh první pomoci, AED, záchranné bodáky do ledu, záchranné lano ve vaku (tzv. házečka), zastavovací pás a skládací taktický žebřík. V zavazadlovém prostoru služebního vozu se dále nachází uzamykatelný kovový trezor, který je určen k uložení dlouhých zbraní zn. H&K MP7 a zásobníků s municí. Trezor je připevněn k zadním sedačkám služebního vozidla. Trezor s dlouhými zbraněmi je přístupný pouze z kabiny

²³POLICIE.CZ. *Prvosledové hlídky mají nová vozidla* [online]. 7.1.2022 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prvosledove-hlidky-maji-nova-vozidla.aspx>

služebního vozidla, po sklopení zadních sedaček a jeho odemčení bezpečnostní klíčem, který má při sobě velitel hlídky.

4.1.2 Výstroj a výbroj policistů prvosledové hlídky

Policisté prvosledových hlídek jsou vystrojeni do služebně-pracovního stejnokroje (tzv. černáky), Svrchní součást uniformy dále tvoří nosič balistických plátů (taktická vesta) s molle vazbou, která umožňuje policistům variabilitu při sestavování jednotlivých prvků, které lze na nosič připevnit. Obsahem taktické vesty je u policistů prvosledových hlídek z pravidla balistická vložka, radiostanice, donucovací prostředky (služební pouta, teleskopický obušek, slzotvorný prostředek), dále taktické rukavice, svítilna, služební telefon, jednorázové latexové rukavice, osobní kamera, osobní lékárna, taktické škrtdlo turniket, apod. Každý člen prvosledové hlídky je vybaven stehenním pouzdrům zn. Safariland, ve kterém nosí, ve službě, přidělenou služební zbraň zn. Glock 17, která je vybavena taktickou svítilnou zn. Streamlight TLR-H1. Policisté jsou dále vybaveni balistickou přilbou s balistickým průhledným štítem, taktickými chrániči kolen a loktů. Veliteli prvosledové hlídky je do služby svěřen elektrický dočasně zneschopňující prostředek mající povahu střelné zbraně zn. Taser X26P, s dvojicí zásahových hlavic, který si může připevnit díky pouzdru ke služebnímu opasku či na zvolené místo na taktické vestě. Pro oba členy prvosledové hlídky jsou před zahájením služby dozorčí službou vydány dlouhé zbraně H&K MP7, každá s dvojicí zásobníků (krátký zásobník na 20 nábojů a dlouhý zásobník na 40 nábojů). Dlouhé zbraně jsou následně uloženy a zabezpečeny v trezoru ve služebním dopravním prostředku, po celou dobu výkonu služby, připraveny například k použití při zákroku proti aktivnímu střelci.

4.1.3 Instrukce pro prvosledové hlídky v případě aktivního střelce

Prvosledová hlídka Policie ČR na základě pokynů od operačního důstojníka, neprodleně zanechá své činnosti, kterou doposud vykonávala a je vyslána na místo mimořádné události. Během cesty na místo události je již hlídka instruována operačním důstojníkem, který prostřednictvím radiostanice podává hlídce všechny dostupné informace, které na základě oznámení získal. Před příjezdem hlídky na místo se policisté dovybaví dostupnou balistickou ochranou a uvedou služební zbraně do stavu, kdy je náboj v nábojové komoře. Před příjezdem na místo, dle

pokynů operačního důstojníka, policisté přeladí radiostanice na určený kanál. Určený kanál bude sloužit pro komunikaci při mimořádné události. Velitel prvosledové hlídky před příjezdem na místo mimořádné události již nepoužívá zvukové výstražné zařízení, kterým je vybaveno služební vozidlo. Následně vozidlo, které se dostaví na místo události jako první, zanechá zapnuté výstražné světlo modročervené barvy, které bude sloužit jako označení místa, odkud byl zákrok proti aktivnímu střelci zahájen. Policisté mají za povinnost „sdělovat neprodleně IOS KŘP získané poznatky zejména o pohybu aktivního střelce, způsobu útoku, případně jeho popis.“²⁴

4.2 Hlídky druhého sledu – posily

Jedná se o hlídku Policie ČR, posilu, která dorazí na místo mimořádné události aktivní střelec jako druhá a další v pořadí. Mohou to být další prvosledové hlídky, velené instruktáží do služby a dále také hlídky obvodních (místních) oddělení Policie ČR, speciální pořádkové jednotky, popřípadě policisté z dalších součástí Policie ČR, jako jsou dopravní inspektorát, dálniční oddělení, služba cizinecké policie, policisté SKPV apod. Druhosledové hlídky mohou být zapojeny jak do samotné eliminace aktivního střelce, tak mohou plnit další úkoly, které jsou se zákrokem spojeny, jako je řízená a koordinovaná evakuace osob vycházejících z napadení budovy, jejich ošetřování, dále střežení vnějšího perimetru napadené budovy, zabezpečení okolí místa mimořádné události nebo uzávěra únikových cest.

4.2.1 Instrukce pro posily

*„Hlídky, které jsou na místo mimořádné události vysílány v tzv. druhém sledu, musí zejména použít základní vybavení policisty (služební zbraň, pouta, obušek, slzotvorný prostředek, Rdst, svítilna) + dostupnou balistickou ochranu (balistická vesta, balistická přilba, balistický štít a další) případně i dostupný zdravotnický materiál“.*²⁵ Další prvky balistické ochrany jako je balistický štít, či balistické přilby by při této situaci byly nespornou výhodou, avšak běžné hlídky, tímto materiálem

²⁴Katalogový soubor typové činnosti IZS STČ 14/IZS, č. j.: MV- 68191/PO-IZS2013. *Amok-útok aktivního střelce*. [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2013 [cit. 2022-11-16]. Dostupné z: <https://storage.pozary.cz/article/5/b/5bf065624a7b7/stc-14-izs-amok.wups4p2ahm.pdf>

²⁵Tamtéž

vybaveny z pravidla nejsou. V případě, že je druhosledová hlídka složena z policistů, kteří jsou vycvičeni k používání zbraní skupinového vyzbrojení (dlouhé zbraně), tedy se jedná o policisty prvosledových hlídek, mohou být těmito zbraněmi vybaveni. Následně před příjezdem na místo přeladí radiostanice na určený kanál pro komunikaci, který je určen pro případ vzniku mimořádné události a je stanoven operačním důstojníkem. Při příjezdu na místo druhosledové hlídky nepoužívají výstražné zařízení ani výstražné modročervené světlo, kterým jsou služební vozidla vybavena. Po příjezdu se na místě musí hlídky zorientovat podle policejního vozidla se zapnutým modročerveným výstražným světlem. Následně se ohlásí veliteli zásahu, který dále hlídky druhého sledu začlení do opatření. Poté od prchájcích osob zjišťují popis aktivního střelce a další potřebné informace.

4.3 Přístup k napadeným objektům

Při vzniku mimořádné situace policisté mají za úkol přijet na místo co nejrychleji, avšak neočekávaně. *„Jedním z počátečních úkonů je anticipace místa (adresy) – jde především o zaparkování služebního vozidla 3-4 domy od udávané adresy, tj. mimo dosah (zónu bezprostředního ohrožení). Zajet okamžitě před dveře zájmového objektu znamená v podstatě zajet do rizikové zóny (v některých případech možná i do zóny zabití). Nenápadný příjezd vozidla skryje přítomnost policie do okamžiku, než budou policisté na zákrok připraveni. Dodržením nenápadného přístupu (příjezdu) k zájmovému objektu znamená přiblížit se bez světelného a zvukového signálu, bez kvílení pneumatik, se ztlumením radiostanice, aby nebyla slyšet mimo vozidlo apod.“*²⁶ Policisté se po příjezdu na místo události co nejrychleji přesunou k napadené budově. Při tomto přesunu od služebního vozidla využijí vhodné kryty, jako jsou zaparkovaná auta, zídky, kontejnery apod. Z důvodu předcházení zásahu z oken napadené budovy policisté postupují ke vchodu v blízkosti pláště budovy. Vstupem policistů do budovy nemusí být hlavní vchod, policisté si sami vyhodnotí, jakým nejvhodnějším způsobem do budovy vstoupí. Informaci o vstupu do budovy a další zjištěné poznatky z místa předají prostřednictvím radiostanice operačnímu důstojníkovi.

²⁶ NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Taktika policejní akce*. Praha: Vydavatelství ARMEX, 1993. ISBN 80-85981-63-7. s. 22-23.

4.4 Taktika vyhledávání aktivního střelce a jeho eliminace

Prioritním úkolem zasahujících policistů na místě útoku aktivního střelce je v co nejkratším časovém horizontu tohoto pachatele identifikovat, vyhledat a poté eliminovat. Eliminací pachatele se rozumí jeho zadržení nebo zneškodnění. Identifikace aktivního střelce může být zasahujícím policistům již známá před příjezdem na místo, pokud od operačního důstojníka získají dostatečný popis pachatele. Tento popis pachatele je však nutné brát s určitou rezervou. Další poznatky k osobě pachatele získávají policisté na místě od osob, které vybíhají z napadené budovy. Kladou jim jasné a jednoduché otázky, např.: „Kde je? Kolik jich je? Co má na sobě? Jakou má barvu trička?“ apod. V tomto okamžiku se jedná o získávání prvotních informací nezbytných pro okamžitý zákrok. Explicitní identifikace aktivního střelce je velmi důležitá, jelikož zákrok musí vést zaručeně k eliminaci aktivního střelce a nesmí dojít k zákroku proti některé z ohrožených obětí. Vyhledávání aktivního střelce v napadeném objektu je prováděno v módu vyhledávacím, nebo v módu kontaktním.

Vyhledávací mód je variantou, kterou zasahující policisté zvolí v případě, že ji není známa aktuální poloha pachatele v budově. Jedná se o systematické propátrávání všech místností v budově směrem od vstupu, za využití taktických dovedností, dokud pachatele nevyhledají. Kontaktní mód je přesným opakem módu vyhledávacího. Jedná se o situaci, kdy je policistům známo, kde se aktivní střelec přibližně nachází (střelba, informace o poloze pachatel od osob, které prchají z budovy, vizuální kontakt s pachatelem).

V kontaktním módu policisté zrychleně postupují k místu, kde se nachází pachatel. Nepropátrávají ostatní místnosti po cestě a jejich zákrok se stává přímočarým. Ve chvíli, kdy si policisté nejsou jisti dalším postupem, například ustala střelba, nebo nemají další informace o aktuální poloze pachatele, přechází zpět do módu vyhledávacího. Postupně za využití taktiky budou po pachateli pátrat v jednotlivých následujících místnostech. Tento postup se může během zákroku měnit, v závislosti na vyhodnocení situace. Policisté, kteří vyhledávají aktivního střelce, mají za úkol pouze jeho eliminaci. S tímto je spjato i neposkytování první pomoci zraněným osobám při vyhledávání pachatele.

Poskytnout první pomoc raněným lze až v době, kdy je zákrok policistů dokončen, pachatel bezpečně eliminován a nehrozí jeho další útok.

4.4.1 Taktické chování dvoučlenné hlídky PČR

V souvislosti s nasazením sil a prostředků při zákroku proti aktivnímu střelci bude složení zásahového týmu nejpravděpodobněji v nejméně výhodné variantě, tedy bude tvořen pouze jednou prvosledovou hlídkou o dvou členech. Po vstupu do napadené budovy policisté zaujmou formaci předního a zadního krytí. Policista vepředu nese balistický štít a policista vzadu poskytuje krytí hlídky zezadu. V případě, že policisté nemají informace o pozici aktivního střelce, zahájí systematické propátrávání jednotlivých místností, tedy aktivují vyhledávací mód. Velmi důležitá je v tomto případě komunikace mezi policisty. Policista vepředu, který nese balistický štít, určuje směr postupu hlídky při vyhledávání pachatele. Policista vzadu zabezpečuje krytí hlídky zezadu a je na kontakt s policistou vepředu. Kontaktem se myslí, položení ruky na rameno, zachycení se za opasek či taktickou vestu nebo kontaktem jeho zad na záda policisty s balistickým štítem. Při vstupu do místnosti dynamicky vstupuje po smluveném signálu první policista s balistickým štítem a hned za ním policista, který měl za úkol zadní krytí. V tuto chvíli však provádí kontrolu místnosti společně, kdy každý z nich zkontroluje prostor místnosti na své straně. Zadní krytí v této variantě nepřichází v úvahu, prioritu získává zákrok proti pachateli. V případě, že jsou před policisty zavřené dveře, policista bez štítu dveře otevírá a do místnosti vstupuje následně první policista se štítem. V případě, že místnost policisté zkontrolují a pachatele zde nevyhledají, opět zaujmou formaci předního a zadního krytí a z místnosti vystoupí, obdobně jako do ní vstoupili. V tomto postupu systematicky pokračují do doby, než aktivního střelce vyhledají. V tomto případě budou nuceni přejít do kontaktního módu.

4.4.2 Taktické chování tříčlenné hlídky PČR

V případě, že se na místo události aktivní střelec dostaví současně dvě dvoučlenné hlídky policie, mohou zákrok zahájit společně ve variantě, kdy jeden z policistů zůstane před budovou a bude provádět koordinaci složek IZS a bude instruovat prchající osoby z budovy na bezpečné místo. Samotný zákrok bude provádět tříčlenný zásahový tým. V tomto případě bude taktika zákroku obdobná

jako u dvoučlenné hlídky s tou výhodou, že jeden policista, který je ve formaci uprostřed mezi předním a zadním krytím, v jednotupu, bude zajišťovat prostor vepředu společně s policistou, který ponese balistický štít. Při kontrole místnosti bude využit taktický postup, kdy se policisté přesunou co nejbližší k zárubni dveří a následně po smluveném signálu, policista s balistickým štítem společně s druhým policistou ve formaci, provedou přechod obloukem před prostorem zárubní dveří k její protější straně. Při tomto postupu policista z druhé pozice s namířenou střelnou zbraní provede vizuální kontrolu prostoru místnosti tzv. „vykrajování místnosti“ a policista s balistickým štítem poskytuje krytí vepředu. A zároveň kryje záda i policistovi ze druhé pozice. Následně do místnosti po smluveném signálu vstoupí, každý ze své strany zárubní. Policista z druhé pozice a policista ze třetí pozice formace a provedou kontrolu místnosti. Policista s balistickým štítem do místnosti následně vstoupí tak, že zůstane stát mezi zárubněmi dveří, aby měl přehled o dění na chodbě napadené budovy z obou stran. Následně vystoupí z místnosti v opačném pořadí, jak do ní vstoupili. Tedy policista s balistickým štítem, poté policista, který zajišťuje zadní krytí a poslední mezi ně policista, který zaujme zpět druhou pozici. Poté policisté ve formaci obdobně pokračují ve vyhledávání aktivního střelce.

4.4.3 Taktické chování čtyřčlenné hlídky PČR

Nejvýhodnější taktickou variantou pro provedení zákroku policistů vůči aktivnímu střelci je zásahový tým o čtyřech členech, který může zvolit taktickou formaci tzv. „diamant“, kdy v této formaci vykrývá každý policista svůj prostor. V policejní terminologii se označují policisté ve formaci číslovkami, ve formaci diamant je policista s balistickým štítem vepředu označen jako „jednička“, za jedničkou po jeho pravé ruce je „dvojka“, vedle dvojky je policista označen jako „trojka“ a policista, který vykrývá zadní prostor se nazývá „čtyřka“. Formace diamant se užívá při průchodu policistů po chodbě budovy, kdy policisté jednička, dvojka a trojka zajišťují krytí celého prostoru, který se před formací otevírá a čtyřka má za úkol zadní krytí, které není o nic méně důležité. Při kontrole místnosti bude využit taktický postup, kdy se policisté přiblíží ve formaci co nejbližší k zárubni dveří a následně po smluveném signálu jednička společně s dvojkou provedou přechod obloukem před prostorem dveří k její protější straně dveří. Při tomto postupu

dvojka s namířenou střelnou zbraní provede vizuální kontrolu prostoru místnosti tzv. „vykrajování místnosti“ a jednička poskytuje krytí vpředu, a zároveň kryje záda i dvojce. Následně do místnosti po smluveném signálu vstoupí, každý ze své strany zárubní dveří, tedy dvojka a trojka a poté ihned čtyřka, kteří společně provedou kontrolu místnosti. Jednička, která nese balistický štít, vstoupí do místnosti jako poslední a zůstane stát mezi zárubněmi, kde má pod dozorem celou chodbu. V případě, že se v místnosti aktivní střelec nenacházel, následuje výstup zásahového týmu z místnosti, kdy první vystoupí jednička s balistickým štítem, za ním čtyřka, která kryje prostor vzadu a následně mezi ně dvojka a trojka, poté se společně opět zformují do formace diamant, připraveni k dalšímu vyhledávání pachatele.

4.4.4 Taktické chování policistů při kontaktu s aktivním střelcem

Taktické postupy, které byly výše popsány platí v případě, kdy zasahující policisté nemají žádné indicie o tom, kde se aktivní střelec nachází a provádějí tzv. vyhledávací mód. V případě, kdy jsou policisté seznámeni s tím, kde se aktivní střelec vyskytuje, tedy postupují budovou v kontaktním módu. Vstupují do místnosti vždy v pořadí jednička s balistickým štítem a poté další policista, či policisté, kteří proti pachateli vedou zákrok. Ve více než dvoučlenném uskupení, zajišťuje krytí prostoru vzadu vždy poslední policista z formace, a to v prostoru mezi zárubněmi dveří, kde má pod kontrolu celou chodbu. Pokud se zásahový tým skládá pouze ze dvou policistů, provádí zákrok proti pachateli oba, bez možnosti krytí zezadu.

Po úspěšné eliminaci pachatele provedou policisté jeho odzbrojení, spoutání a zajištění okolí. Následuje případná první pomoc a vzájemná kontrola zasahujících policistů, zdali nejsou zraněni. Policista v návalu adrenalinu nemusí na sobě cítit žádné zranění, z tohoto důvodu je nezbytná vzájemná kontrola zranění od jiného policisty. Po eliminaci pachatele informuje zásahový tým operačního důstojníka o aktuální situaci.

Zneškodnění aktivního střelce nemusí vždy znamenat ukončení zákroku zasahujících policistů, jelikož v objektu může být i více pachatelů. Zásahový tým pokračuje ve vyhledávacím módu a propátrává zbývající části napadeného objektu, dokud není budova bezpečná. Toto následné propátrávání objektu slouží

také ke zjištění, zda se v objektu nenachází další zraněné osoby, nebo osoby, které se v šokovém stavu před hrozbou ukrývají.

4.4.5 Taktické chování policistů při evakuaci osob

Eliminace pachatele, následná kontrola a zajištění celého objektu napadené budovy znamená pro zasahující policisty, že na základě sdělení této informace operačnímu důstojníkovi, můžou do napadené budovy okamžitě vpustit další složky IZS k poskytnutí první pomoci zraněným osobám, které v budově zůstaly a neutekly z budovy ven. Složky IZS jsou doprovázeny policisty, kteří se starají o jejich bezpečnost. Při poskytování první pomoci je potřeba raněné rozdělit do kategorií, podle míry závažnosti zranění. Nejvyšší prioritu mají zraněné osoby, které masivně krvácejí, následují osoby v bezvědomí, u kterých se provádí prvořadě zprůchodnění dýchacích cest. Další zraněné osoby, které jsou schopny běhat a křičet nejsou pravděpodobně ohroženy na životě v takové míře, jako osoby, které masivně krváčí nebo jsou v bezvědomí, tyto budou ošetřeny po prioritně určených pacientech. Další policisté se zformují do evakuačních týmů a ty osoby, které nemají žádné zranění, nebo ty které jsou zraněny jen lehce a jsou schopny pohybu, evakuují z budovy ven na předem zajištěné stanoviště, kde budou případně ošetřeny. Prostor stanoviště je nutno vybírat, tak aby bylo bezpečné, nemělo by být přímo viditelné z napadené budovy.

Útok aktivního střelce a celá tato situace může být pro zúčastněné osoby velmi stresujícím momentem v jejich životech. Prakticky se může jednat o jejich nejsilnější negativní zážitek vůbec. Z tohoto důvodu hrozí propuknutí chaosu a davové paniky. Policisté musí při evakuaci osob zachovat klid a profesionalitu, evakuovaným lidem dávat jasné a srozumitelné instrukce a udržovat je vždy ve skupinách, které policisté budou doprovázet. Vhodné je používání formace, kterou jako první vede policista a za ním se v tzv. „vláčku“ zastoupí evakuované oběti. Formace „vláček“ bude zakončena posledním článkem, v podobě policisty. V případě větší skupiny evakuovaných osob, doprovází tento zástup další policisté. Takto organizované skupiny minimalizují rozptýlení zraněných osob, nebo osob v šoku po okolí, které by bylo zbytečným rizikem. Osoby jsou následně koordinovaně přesunuty na shromaždiště, kde budou zraněné osoby ošetřeny. Dalším důležitým úkolem policistů je zjišťování od evakuovaných osob, zda jim

neschází kolega, kamarád, spolužák apod., který se společně s nimi nacházel v budově. Popřípadě se pokusit o telefonický kontakt s chybějící osobou. V neposlední řadě je po těchto ztracených osobách vyhlášeno pátrání.

4.4.6 Zabezpečení okolí napadené budovy

V souvislosti s mimořádnou událostí další hlídky Policie ČR provádí uzávěru příjezdových a přístupových cest. Na silnicích, které směřují k místu napadené budovy se provede jejich úplné uzavření. Na dalších místech, jako jsou chodníky, travnaté plochy apod. se okolí incidentu vymezí nataženou páskou Policie ČR, zakazující vstup do oblasti. Policisté do takto vytvořené oblasti nepouští žádné osoby ani vozidla, zakázáno je také tuto oblast opouštět. Výjimkou jsou samozřejmě zasahující složky IZS, které vstupují i vystupují do vymezeného prostoru bez omezení. Policisté mají také za úkol provést důsledné propátrání okolí, jelikož je zde možnost, že některé osoby v záchvatu paniky a šoku pobíhají zmateně po okolí, nebo se zde nacházejí ve stavu bezvědomí či jsou zraněné a potřebují poskytnout první pomoc.

Přítomnost médií při události AMOK

Vysoce pravděpodobná je účast médií, která se pro ně na senzaci, v podobě útoku aktivního střelce, dříve nebo později dostaví. Pro policisty je důležité s médii nekomunikovat a nepouštět je do okolí a prostoru napadené budovy. Z taktického hlediska je nežádoucí, aby se reportáž, v podobě senzace aktivního střelce, objevila živě v televizi či na sociálních sítích. Důvodem je možné prozrazení taktiky během policejního zákroku. Pachatel by mohl díky těmto informacím získat výhodu, která by znamenala nevýhodu pro zasahující policisty.

Stanovisko odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR k pořizování záznamů policistů při výkonu služ: *„Na základě výzvy policisty dle § 114 ZoP. Je každý povinen zanechat pořizování takového záznamu. Tuto výzvu policista použije i v případě, že pořízením záznamu by mohl člověk narušit nebo mařit policejní úkon (např. přímým přenosem pohybu zásahové jednotky policie kolem*

objektu s únosci televizním štábem apod.). Policista v takovém případě vykáže nahrávající osobu/y dle § 43 písm. a) nebo b) ZoP z místa události.²⁷

Oprávněnou osobou komunikovat s médii je pouze určená pověřená osoba, zpravidla tiskový mluvčí Policie ČR.

²⁷MVCR.CZ. *Stanovisko odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR k pořizování záznamů policistů při výkonu služby.* [online]. 16.10.2014 [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/porizovani-zaznamu-policistu-pri-vykonu-sluzby-pdf.aspx>

5 Chování ohrožených občanů v případě aktivního střelce

Zcela přesně určit nebo poradit, jak se má ohrožený občan v případě aktivního střelce zachovat nelze. Každá takto mimořádná situace je odlišná, a proto doslovný návod k přežití ani existovat nemůže. Nicméně jsou zde doporučené metody odborníků a bezpečnostních specialistů, jak se v takových případech zachovat. Tyto metody mohou zvýšit šanci na přežití. Dále je důležité vědět, jak se občan předem zachová a co se bude dít s jeho tělem v extrémní stresové situaci. Nejprve se dostaví přirozená reakce na stresovou situaci v podobě zamrznutí těla, poté uvědomění (co se děje?) a nakonec samotné rozhodnutí (co se bude dít dále). Schopnost rychle a správně se rozhodnout je zásadním předpokladem pro přežití v této extrémní situaci. Informovanost a připravenost jsou základním aspektem přežití v těchto situacích.

5.1 Reakce lidského těla na stresovou situaci

„Když je člověk konfrontován extrémním fyzickým násilím, kontrolu převezme mozek. Je vystaven extrémnímu stresu a přepne se do nouzového režimu. Je to něco, jako když se vaše tělo nastaví na autopilota, abyste přežili. Tělo zapne obranné mechanismy, které mají za úkol připravit vás na to, že se s hrozbou potkáte a půjdete do útoku nebo utečete. První věc, kterou v těchto situacích mozek udělá, je, že úplně zmrazí vaše tělo. Takže i když chcete utéct, schovat se nebo se dokonce postavit tváří v tvář protivníkovi, automatická reakce mozku vám zabrání v pohybu. Děje se to, protože mozek vás chce udržet naživu a zmrazení je součástí přirozeného obranného systému. Člověk má masivní panickou odpověď, která se projevuje zvýšeným krevním tlakem, tepem a zrychleným dechem, což ho blokuje k další akci. Tím, že má omezenou dostupnost racionálních zdrojů, které používá, může cítit absolutní zablokovanost v tom najít nějaké racionální řešení.“²⁸

Dalším jevem, který vzniká přirozeně při stresové situaci je zúžení periferního a horizontálního vidění, tento příznak je známý pod pojmem tunelové vidění. Tento pojem můžeme znát z automobilových závodů. Člověk vnímá pouze to, co se děje přímo před ním. Při tunelovém vidění, které je způsobeno stresem, ztrácí člověk

²⁸ BOZP.CZ. *Postup a reakce na útok teroristy nebo aktivního střelce* [online]. 11.11.2022 [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/aktuality/reakce-na-utok-aktivniho-strelce/>

částečně i své smysly, zejména sluch. Při těchto jevech, které vznikají při extrémně stresových situacích, dochází k uvolňování hormonu adrenalin, který pomáhá mobilizovat energii a soustředění. Chemická reakce, která vzniká v mozku člověka, může však odstraňovat zábrany a vystavit tělo do nebezpečí. V tento okamžik je primárním úkolem ohrožené osoby zapojit do akce svůj mozek a potlačit jeho automatické reakce na stresovou situaci.

5.2 Situační uvědomění

Ohrožená osoba ve stresové situaci si musí uvědomit co se děje, věnovat pozornost svému okolí, identifikovat střelbu, křik lidí na chodbě, reakce lidí v místnosti atd. Pokud osoba zůstane ve střežení a dokáže rozpoznat potenciální hrozbu, může předvídat možné situace a následně dokáže i naplánovat reakci na ni. Uvědomit si skutečnosti, které mohou být pro přežití zásadní (znalost únikové cesty, uzamčení dveří, poznání zvuku střelby, co použít jako improvizovanou zbraň, místo úkrytu apod.).

5.3 Reakce na vzniklou situaci

Události aktivních střelců nemají žádný předem napsaný scénář, vyvíjí se rychle a ohrožená osoba musí rychle a správně reagovat. Pokud se aktivní střelec nachází ve větší vzdálenosti od ohrožené osoby, je nejlepším řešením útěk do bezpečí. V případě, že evakuace ohrožené osoby není z jakéhokoli důvodu možná, je nutné se ukryt a zabarikádovat. Vzdálenost a překážky zvyšují šanci na přežití, aktivní střelci z pravidla hledají snadné cíle, které jsou přístupné. V případě, že není možnost utéct, ani se bezpečně schovat je poslední variantou boj o život. Útok vedený na aktivního střelce musí být co nejvíce agresivní, za využití všech dostupných prostředků (použití improvizovaných zbraní, jako jsou židle, stojan na kabáty apod.).

6 Informovanost občanů

Informovanost a zvyšování povědomí o možnostech chování občanů při mimořádných situacích je základním předpokladem pro jejich přežití v extrémních případech. Celosvětově existuje několik metod, jak se zachovat v případě aktivního střelce. V České republice je Policií České republiky doporučena po vzoru Spojených států amerických metoda „Utíkej, schovej se, bojuj!“

6.1 Metoda: „Utíkej, schovej se, bojuj!“

Bezpečnostní složky a experti po celém světě, včetně Policie ČR se shodují na universálním postupu, jak by se měly ohrožené osoby v případě aktivního střelce zachovat. Tato metoda je nazvána „Utíkej, schovej se, bojuj“. Jedná se o jednoduchou a efektivní metodu pro občany, jak se správně zachovat v případě, že se dostanou do situace, kdy aktivní střelec napadl objekt či prostor, ve kterém se nacházejí. Jedná se o extrémní situaci, ve které je důležité, aby ohrožené osoby zachovaly klid, správně vyhodnotily své možnosti a začaly se řídit, tímto jednoduchým doporučením.

6.1.1 Utíkej

Primárně, pokud je to možné a bezpečné, by měli při situaci aktivního střelce občané využít možnosti útěku z napadené budovy. Jestliže je slyšet střelba a křik ostatních osob v budově z velké dálky, je právě toto rozhodnutí ideálním řešením. Před útekem je důležité zachovat klidnou hlavu a rozmyslet si vhodnou únikovou cestu, využít v tichosti nejbližší bezpečný východ. Jednou z možností úniku je například i vyskočení z okna v přízemí, za předpokladu, že je dopadová plocha bezpečná. Z vyšších pater budovy tato úniková cesta není příliš vhodná, hrozí, že po dopadu osoba utrpí zranění, zůstane ležet na zemi a stane se pro útočníka snadným cílem. Pokud se jedná o vícečlennou skupinu osob je důležité se na útěku z budovy domluvit a postupovat v tichosti nejvýhodnější a bezpečnou cestou. V případě, že některá z osob odmítá se skupinou z budovy odejít, není vhodné se hádat, křičet na ni a podobně na sebe upozorňovat. Hlasité jednání by mohlo aktivního střelce přilákat a zmařit tak možnost útěku. Pokud se tato osoba i přes výzvu k odchodu rozhodne, že se v budově ukryje a se skupinou budovu neopustí, respektujeme její rozhodnutí. Každý jedinec zodpovídá sám za sebe. Při evakuaci z budovy je důležité o napadení budovy varovat nejbližší okolí.

Ve vedlejší místnosti nemusí o napadení budovy vůbec vědět. Osobní věci jako počítače, batohy a jiné věci, které by při útěku tvořily zbytečnou zátěž, musí nechat osoby na místě. Jedinou důležitou osobní věcí je mobilní telefon v tichém režimu. Dále při odchodu z budovy do bezpečí je důležité upozornit kolemjdoucí, aby se nepřibližovaly k místu události, ale vzdálily se. Při východu z budovy je vhodné mít ruce viditelně od těla, například nad hlavou, aby policisté viděli, že se nejedná o ozbrojeného pachatele. Pokud se na místě události Policie ČR nenachází, je důležité v bezpečné vzdálenosti od napadeného objektu oznámit střelbu na linku tísňového volání 158.

Hovor s operátorem tísňové linky 158

Ohrožená osoba, které se podařilo evakuovat do bezpečí z napadené budovy a oznámí střelbu na linku tísňového volání 158, operátorovi sdělí, kde se nachází a co se na místě děje. Komunikuje stručně a srozumitelně. Na dotazy policejního operačního důstojníka popíše přibližný počet osob v napadené budově (počet raněných), sdělí popis pachatele, jestli jsou slyšet výstřely, exploze apod. S operátorem nikdy neukončuje hovor, dokud k tomu není vyzvána, nebo nejsou dány důvody vynucené okolnostmi (blízkost pachatele v pohybu, střelba, hlas, kroky, lomoz zbraní apod.). V případech, kdy ohrožená osoba nemůže mluvit, alespoň nezavěšuje telefon z důvodu přehledu operátora o dění na místě.

6.1.2 Schovej se

Nemají-li oběti aktivního střelce možnost z jakéhokoli důvodu utéct z napadené budovy, jako je například, že jediná možná bezpečná úniková cesta by vedla okolo pachatele střelby. V tento moment je nejvhodnější variantou schovat se. Pokud to okolnosti dovolují je potřeba varovat své okolí, které nemusí mít žádné tušení, že aktivní střelec napadl budovu. Z důvodu, že aktivní střelec postupuje budovou zpravidla výhradně do přístupných prostor, je ideální možností ukryt se do místnosti, kde se dveře otevírají směrem do místnosti a jsou uzamykatelné. Dveře je po uzamčení následně potřeba zabarikádovat dostupným těžkým nábytkem (stůl, skříň, kopírka atd.), aby byl vstup do místnosti co nejvíce zneprístupněn. Ani takto zabezpečená místnost však nemusí být úplně bezpečná. Aktivní střelec se do místnosti nedostane, ale může vystřelit skrze dveře, z tohoto důvodu je považována za jednu z bezpečných poloh pozice v leže na zemi, v co nejostřejším

úhlu od dveří, nohama směrem ke dveřím. Obdobně jako u varianty útěku je důležité mít na mobilním telefonu nastaven tichý režim. V opačném případě by mohla být skrýš ukryté osoby prozrazena aktivnímu střelci, který by i na základě notifikačního upozornění mohl ohrozit život ukryté osoby. Zpravidla útok střelce netrvá příliš dlouho, jedná se v průměru o několik minut, neboť střelec vyčerpá svou zásobu munice. Důležité je zůstat ukrytý na bezpečném místě, až do příjezdu policie a následně postupovat na základě jejich pokynů. Zvýšenou pozornost by měly ukryté osoby věnovat i možnosti, že se bude aktivní střelec vydávat za policistu. Pokud si tedy není osoba jista, že se skutečně jedná o Policii ČR musí zůstat ukrytá v tichosti a připravit se na možnost, že si aktivní střelec do místnosti sjedná přístup násilím a dojde k případnému boji.

6.1.3 Boj

Poslední možnost, jak se zachovat v případě aktivního střelce, je boj. Boj s nebezpečným útočníkem přichází v úvahu, až v případě, kdy je ohrožen bezprostředně život ohrožené osoby. V tento okamžik musí ohrožená osoba konat. Útok na pachatele vede agresivně a brutálně, jedině tak je možné zvýšit svou šanci útočníka zneškodnit a situaci přežít. Při útoku na aktivního střelce musí ohrožená osoba improvizovat, pokud nepřichází v úvahu možnost utéct nebo se schovat, zaujme ohrožená osoba takovou pozici, ze které je schopna svým útokem pachatele překvapit. Vyloučíme-li skutečnost, že ohrožená osoba vlastní zbrojní průkaz a má při sobě střelnou zbraň, lze použít k útoku vhodné předměty, které můžou sloužit jako zbraň. Může se jednat o různé improvizované zbraně, tedy předměty, které má ohrožená osoba v dosahu, jako jsou židle, části nábytku apod.

Ve variantě, kdy se nachází pachatel ve větší vzdálenosti a není možné na něj zaútočit v kontaktní vzdálenosti. Je ohrožené osobě doporučeno, po střelci házet různé předmety a hlasitě křičet, čímž ho může vyvést z koncentrace. Pachatel nebude moci střílet, ale bude muset reagovat na předměty, které na něj dopadají, což lze využít k překonání vzdálenosti a následnému kontaktnímu útoku.

Situace, kdy se aktivní střelec nachází přímo v místnosti, ve které se nachází bezprostředně ohrožená osoba je šance na přežití velmi malá. Proto je snaha odvážných postavit se mu, ideálně ve skupině, jedinou správnou reakcí. Ohrožené

osoby by bez této reakce velmi pravděpodobně zemřely. Agresivním útokem vzniká možnost útočníka eliminovat, což zachrání životy i dalším ohroženým osobám. „*To samozřejmě vyplyne ze situace, nelze nikoho takového předem určit. (13 % útoků střelců v USA bylo tímto způsobem zmařeno).*“²⁹

6.2 Policie ČR – preventivní videospot „Utíkej, schovej se, bojuj“

*„Útok ozbrojeného střelce v Uherském Brodě v roce 2015 a následné teroristické útoky v zahraničí výrazně zvýšily zájem české veřejnosti o informace, jak správně reagovat v takto mimořádných situacích. Pražská policie tak v rámci strategie ochrany tzv. „měkkých cílů“ zareagovala na poptávku veřejnosti a po vzoru zahraničních policejních sborů začala s tvorbou preventivního videospotu. V zemích, kde jsou tyto útoky čtenější, je policií veřejnosti prezentován globální koncept tzv. cesty k přežití, založený na třech krocích: ÚTĚK - ÚKRYT – BOJ. Z tohoto konceptu vycházela i pražská policie.“*³⁰

Videospot je volně ke shlédnutí na platformě Youtube.com, na uživatelských kanálech Policie ČR, Týdeník policie a Hlavní město Praha, kde je k dispozici i s titulky a překladem do českého znakového jazyka.

Obsah videospotu „Utíkej, schovej se, bojuj!“

Na úvodu videa komentátor při klidném hudebním podkladu zdůrazní heslo „Utíkej, schovej se, bojuj“. Děj příběhu začíná v prostředí každodenního provozu běžné kancelářské budovy. Zaměstnanci nemají tušení, že by se cokoliv mohlo stát a věnují se svým pravidelným činnostem. Přičemž do budovy přichází nenápadný muž středního věku s koženou taškou přes rameno. Do této doby nic nenasvědčuje tomu, že hrozí nebezpečí a přítomné osoby budou bojovat o své životy. Muž s koženou taškou po příchodu do budovy vstoupí po chodbě do auly, kde stojí pracovník ostražky, který komunikuje s mužem v obleku. Muž ze své kožené tašky přes rameno tasí krátkou stříelnou zbraň a bez dalších průtahů, okamžitě vystřelí na pracovníka ochranky a následně vystřelí i na muže v obleku. Ani jeden z nich neměl žádnou šanci setkání s aktivním střelcem přežít. Útok

²⁹ ŠANDÓR, Andor. *Jak přežít nejen teroristický útok*. 1. vydání. Praha: Autreo, 2017. ISBN 978-80-906845-0-8. s. 29.

³⁰POLICIE.CZ. *Utíkej, schovej se, bojuj!* [online]. 07.06.2017 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utikej-schovej-se-bojuj.aspx>

pachatele byl nepředvídatelný a velmi rychlý. V tuto chvíli započne v aule napadené budovy panika, přítomní lidé začnou křičet a utíkat pryč. Aktivní střelec na to reaguje další střelbou, prchající osoby v tuto chvíli mají velmi malé šance, aby ze situace vyvázly ve zdraví. Pachatel z krátké střelné zbraně střílí po prchajících osobách a trefuje je do zad.

Zaměstnanci v napadené v budově, v kancelářích, zareagovali na vzniklou situaci různě. Správně zareagovala dvojice v kanceláři, která zachovala klidnou hlavu a kolegyni, která se začala psychicky hroutit a schovala se v kanceláři pod stůl, velmi rychle a v tichosti přesvědčili, aby podnikla s dvojicí útekovou akci. Vzniklá trojice následně zkontroluje, že je bezpečné z kanceláře odejít na chodbu a následně nejbližší bezpečnou cestou pokračovat k východu z napadené budovy, odkud dále trojice běžela do bezpečí. V průběhu cesty do bezpečí upozornili, nic netušícího muže, které vystupoval z auta. Tento muž by se bez upozornění trojice zcela jistě dostal vstupem do nebezpečné zóny do velmi nebezpečné situace. Vzniklá čtveřice se následně rozhodla, že budou pokračovat v běhu do bezpečného prostoru, odkud vzniklou situaci s aktivním střelcem oznámili na linku tísňového volání.

Aktivní střelec postupující budovou nehodlá nechat při životě nikoho. Jeden z mužů na chodbě se pokusil zahrát, že je mrtvý, zalehl na podlahu a nehýbal se. Pachatel však při příchodu po chodbě k němu nenechal nic náhodě a vystřelil do ležící osoby, čímž muže usmrtil. Aplikace strategie „hra na mrtvého“ může mít fatální následky.

Žena v jedné z kanceláří uslyšela střelbu velmi blízko. Začala jednat velmi rychle a tiše. Využila multifunkční tiskárny, tedy velkého a těžkého zařízení, které umístila před vstupní dveře do místnosti, čímž se v místnosti zabarikádovovala a znemožnila pachateli střelby vstup do místnosti. Žena následně ustoupila z prostoru před dveřmi a schovala se za rohem v naprosté tichosti a přepnula mobilní telefon do tichého režimu. Jelikož pachatel zjistil, že dveře nejdou otevřít, pokračoval po chodbě dále.

Aktivní střelec, při průchodu po chodbě, náhodně zkouší otevřít další dveře do kanceláří, až dorazí k zasedací místnosti. V zasedací místnosti se na video spotu

nachází čtveřice osob, která nemá žádnou možnost útěku ani ukrytí. Jejich život je v současné chvíli v přímém ohrožení. Skupině nezbývá jiného řešení, než je boj s aktivním střelcem. V tichosti se na útoku domluví a trojice mužů uchopí předměty, které využili jako improvizované zbraně, v tomto případě se jednalo o hasící přístroj, židli a volně stojící stojan na kabáty. S improvizovanými zbraněmi se připraví na vstup aktivního střelce do zasedací místnosti, bezprostředně před dveřmi, kde je situace ve videu po otevření dveří aktivním střelcem, ukončena. Avšak následující útok, trojice mužů proti aktivnímu střelci, mohl být velmi pravděpodobně úspěšný. Důležitými prvky úspěšného útoku je překvapení útočníka a co nejvíce agresivní útok na jeho osobu.

V poslední části video spotu je nastíněn zákrok zasahujících policistů, kteří v trojčlenné formaci postupují budovou a prchající osoby instruuje, aby jim ukázaly ruce, z důvodu vyloučení, že se mezi nimi pohybuje pachatel. Policie ČR má v této situaci jen jediný úkol, zneškodnit útočníka. Pro oběti v této situaci platí, že by měly zůstat v klidu a poslouchat instrukce bezpečnostních složek, ruce držet vždy ve viditelné pozici, vyvarovat se křiku a divoké gestikulace a mít na paměti, že pomoc zraněným je na cestě.³¹

6.3 Policie ČR a další prevence proti aktivním střelcům

V nedávné minulosti Policie ČR – Krajské ředitelství hlavního města Prahy realizovala projekty zaměřené na proškolení občanů, jejichž cílem bylo přiblížit společnosti fenomén „aktivní střelec“ a připravit ji na jeho další možný útok na měkké cíle.

Projekt „Postup při mimořádných událostech ve školských zařízeních“

Tento projekt byl zaměřen na prostředí škol a byl realizován v letech 2012 a 2013 a jednalo se o: „Vzdělávací seminář zaměřený na problematiku útoků tzv. „aktivních školních střelců“, který připravili pražští policisté pro zástupce vedení jednotlivých škol a především jejich pedagogy. Účastníci semináře se seznámili s nejznámějšími případy útoků ve školách, typologií útočníků a především s postupem, jak se zachovat v okamžiku útoku, který je značně

³¹ YOUTUBE.COM. Policie ČR. *Policie ČR: Utíkej, schovej se, bojuj!* [online]. 20.06.2017 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3l1erde6f9A0>

odlišný od jakýchkoliv nácviků a tréninků případných evakuací z prostor budovy. Důležitá byla také prevence v podobě vodítek vedoucích k identifikaci potencionálního školního střelce. Součástí projektu bylo také zprovoznění speciálního telefonního čísla, určeného výhradně školám, na kterém mohou pedagogové s kriminalisty konzultovat podezřelé chování žáků. Připraveny byly také praktické rady a doporučení na přijetí systémových a technických opatření, která by v případě reálného útoku minimalizovala možné škody a usnadnila práci složek IZS. S nabídkou účasti na semináři pražští policisté oslovili téměř 900 základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol.³²

Projekt „Ozbrojený útočník ve škole“

Tento projekt byl zaměřen na školství a byl realizován v letech 2015 a 2016 a jednalo se o: „Projekt je reakcí na zvýšený zájem o danou problematiku po tragické události ve Žďáru nad Sázavou a navazuje na projekt „Postup při mimořádných událostech ve školách a školských zařízeních“. Účastníci semináře se seznámili s nejznámějšími případy útoků ve školách, typologií útočníků a především s postupem, jak se zachovat v okamžiku útoku, který je značně odlišný od jakýchkoliv nácviků a tréninků případných evakuací z prostor budovy. Důležitá byla také prevence v podobě vodítek vedoucích k identifikaci potencionálního školního střelce. Součástí projektu bylo také zprovoznění speciálního telefonního čísla, určeného výhradně školám, na kterém mohou pedagogové s kriminalisty konzultovat podezřelé chování žáků. Připraveny byly také praktické rady a doporučení na přijetí systémových a technických opatření, která by v případě reálného útoku minimalizovala možné škody a usnadnila práci složek IZS. S nabídkou účasti na semináři pražští policisté oslovili téměř 1200 škol a školských zařízení působících na území Prahy (od MŠ až po VŠ).“³³

³²POLICIE.CZ. Policie České republiky – KŘP hlavního města Prahy. *Projekty PREVENCE KRIMINALITY a BESIP* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/projekty-pk-projekty-prevence-kriminality.aspx>

³³ Tamtéž

Projekt „Ochrana měkkých cílů“

Tento projekt byl realizován v letech 2018 a 2019 a jednalo se o: *„Preventivně bezpečnostní školení určené především zaměstnancům nemocnic, úřadů a institucí. Tato naše aktivita vychází z Koncepce ochrany měkkých cílů, schválené Vládou České republiky. K zvýšení odolnosti měkkého cíle výrazně přispívá proaktivní přístup všech zaměstnanců. Cílem školení je informovat zaměstnance o dané problematice, jejich zapojení do systému vnitřní bezpečnosti objektu a především správné reakci v případě mimořádné události. Při školení je pro názornost využíván videospot – utíkej, schovej se, bojuj.“*³⁴

6.4 Soukromé kurzy

Fenomén aktivní střelec ovlivňuje naši společnost, a to výrazným způsobem. Z tohoto důvodu se danému tématu věnují i soukromé společnosti, které nabízejí za úplatu tzv. „zážitkové kurzy“, které jsou zaměřené pro širokou veřejnost. *„Cílem přednášky je seznámit posluchače s typologií aktivního útočníka a na příkladech rozebrat jejich počínání. Dozvědět se, co dělat a nedělat pokud se člověk stane svědkem mimořádné události a vysvětlit si možnosti, které člověk v případě náhlého útoku má.“*³⁵

³⁴POLICIE.CZ. Policie České republiky – KŘP hlavního města Prahy. *Projekty PREVENCE KRIMINALITY a BESIP* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/projekty-pk-projekty-prevence-kriminality.aspx>

³⁵TRIGGERSERVICE.CZ. *Zážitkové kurzy, Aktivní útočník*. [online]. [cit. 2023-02-19]. Dostupné z: <https://www.triggerservice.cz/sluzby/strelecke-kurzy/zazitkove-kurzy/aktivni-utocnik/>

7 Metody a prostředky pro zpracování práce

Při zpracování závěrečné práce jsem vycházel ze studia odborné literatury na dané téma, studia vyhledaných článků v odborných časopisech a zpravodajských prostředcích a studia dalších dokumentů a metodik zaměřených na problematiku aktivních střelců. Další informačním zdrojem pro zpracování této práce byly konzultace s odborníky a instruktory Policie ČR, zaměřené na téma služební přípravy a taktiky zákroku prvosledové hlídky. Dalším prostředkem, který jsem uplatnil byly vlastní zkušenosti a poznatky, které jsem za dobu služby u Policie ČR získal. Pro praktickou část jsem si zvolil průzkumné šetření, formou dotazníku.

7.1 Dotazníkové šetření

Průzkumné šetření bakalářské práce bylo provedeno metodou dotazníkového šetření. Dotazník je zaměřen na zjištění povědomí občanů o tématu aktivní střelec, znalosti problematiky měkkých cílů, chování ohrožených osob a informovanost veřejnosti s možností návrhu na zlepšení.

Dotazník byl umístěn v digitální podobě na sociální síti Facebook.com, kde byla zaručena maximální různorodost profesí a věkových skupin, přičemž byli respondenti informováni o důvodu distribuce dotazníku a o jeho anonymitě.

Obsahem dotazníku je 19 otázek, které byly zvoleny s ohledem na cíle bakalářské práce. Dotazník obsahuje dvě otázky, které jsou otevřené, jedna z nich, tedy otázka č. 5, z důvodu zjištění názoru veřejnosti na téma „měkké cíle“. Druhá otevřená otázka č. 19, byla do dotazníku zařazena z důvodu možnosti uvedení návrhu veřejnosti na zlepšení informovanosti občanů, ze strany České republiky a Policie ČR. Většina, tedy celkem 17 otázek je uzavřených, kde lze zvolit pouze jedna z uvedených možností. Tyto otázky jsou zaměřeny na zjištění, zdali se občané cítí na pracovišti v bezpečí, zda respondenti slyšeli v médiích o útocích „aktivního střelce na měkké cíle“. Další otázky zjišťují, zda se respondenti pohybují a či pracují v místech, které se řadí do kategorie „měkké cíle“. Další otázky zkoumají všeobecnou znalost pojmů „Amok, aktivní střelec“ a zdali se respondenti do této situace někdy dostali. Další otázka zjišťuje názor veřejnosti na možnost výskytu aktivního střelce v České republice. Ve druhé polovině dotazníkového šetření se zkoumá účast občanů na školeních, kurzech či přednáškách na téma

„aktivní střelec, amok“ a zjištění, jestli respondenti vědí, jak se v těchto situacích zachovat. Cílem dalších otázek je zjištění, povědomí občanů o doporučené metodě Policie ČR: „Utíkej, schovej se, bojuj! Otázky, které jsou označeny č. 13 až č. 17 zkoumají, jak by se respondenti zachovali, v různých situacích v případě „aktivního střelce“. Závěrečné dvě otázky zkoumají informační uspokojení respondentů k tématu aktivní střelec.

Adresáty dotazníkového šetření byla široká veřejnost. Dotazník byl vytvořen v elektronické podobě, pomocí dotazníkové aplikace na portálu www.surveo.cz. Dotazník byl distribuován na platformě Facebook.com ve dnech 27.2.2023 až 4.3.2023. Ke dni ukončení sběru informací bylo z dotazníkového šetření získáno 130 respondentů.

7.2 Analýza výsledků průzkumného šetření

Získaná data z výsledků průzkumu byla zpracována do tabulek a grafů. Dále ke každé z otázek dotazníku, byly výsledky podrobněji rozebrány v textu.

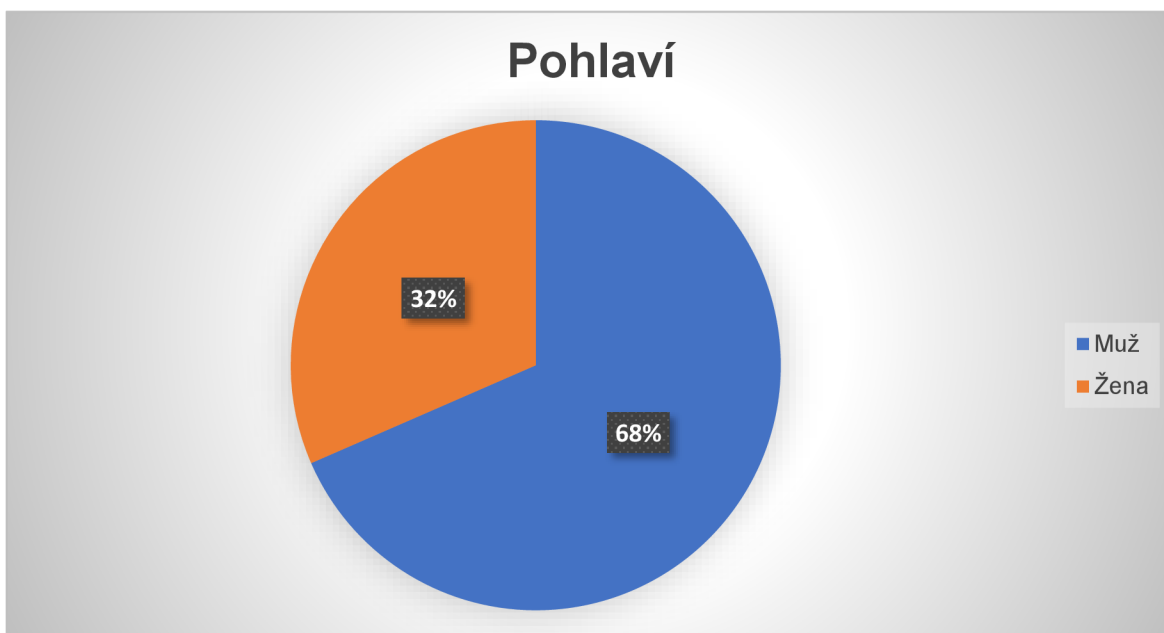
Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č.1: Jaké je Vaše pohlaví?

Tabulka č. 1 Pohlaví (zdroj: autor)

Pohlaví	Responzí	Procentuální podíl
Muž	89	68 %
Žena	41	32 %

Graf č. 1 Pohlaví (zdroj: autor)

První otázka č. 1 rozdělila respondenty podle pohlaví na muže a ženy. Z grafu je patrné, že dotazník vyplnili převážně muži a to 89 (68 %) mužů a 41 (32 %) žen.

Otázka č. 2: Cítíte se být na pracovišti v bezpečí?

Tabulka č. 2 Pocit bezpečí na pracovišti (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano	113	87 %
Ne	17	13 %

Graf č. 2 Pocit bezpečí na pracovišti (zdroj: autor)

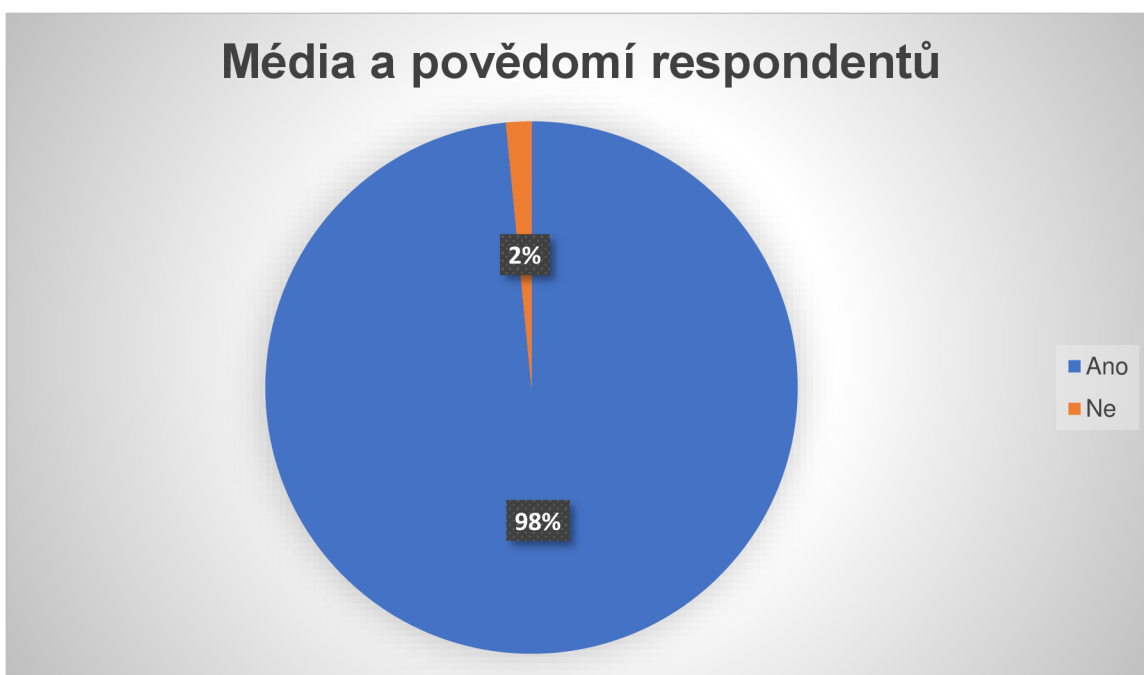
Na otázku č. 2 odpověděla většina respondentů, tedy 113, (87 %), že se v místě, kde vykonávají svou profesi, cítí v bezpečí. Menšina respondentů tedy 17 (13 %) odpověděla, že se v bezpečí necítí.

Otázka č. 3: Slyšel/a jste v médiích o útoku pachatele, který zastřelil např. děti ve škole, hosty v restauraci, návštěvníky koncertu, nebo zaměstnance v administrativní budově?

Tabulka č. 3 Média a povědomí respondentů (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano	128	98 %
Ne	2	2 %

Graf č. 3 Média a povědomí respondentů (zdroj: autor)

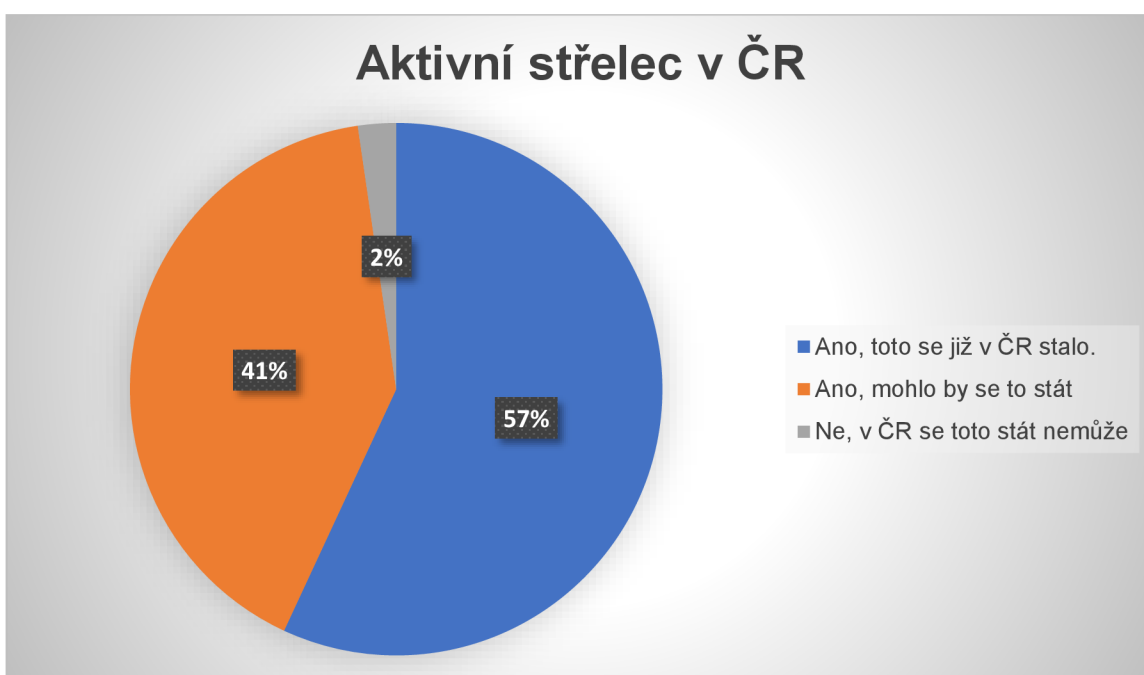
Otázka č. 3 zkoumá povědomí respondentů, zdali někdy v médiích slyšeli o útoku pachatele, který zastřelil např. děti ve škole, hosty v restauraci, návštěvníky koncertu nebo zaměstnance v administrativní budově. Naprostá většina respondentů, tedy 128 (98 %) odpověděla, že tuto informaci v médiích zaznamenala. Zanedbatelná část tedy 2 (2 %) respondenti informaci o útoku pachatele na měkký cíl v médiích nikdy nezaregistrovali. Média jsou jedním z nástrojů, které působí na širokou veřejnost v oblasti informovanosti.

Otázka č. 4 Myslíte si, že by v České republice mohlo dojít k podobnému případu jako v USA, kdy aktivní střelec napadne „měkký cíl“ (např. školu, obchodní centrum) za účelem masové vraždy?

Tabulka č. 4 Aktivní střelec v ČR (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano, toto se již v ČR stalo	74	57 %
Ano, mohlo by se to stát	53	41 %
Ne, v ČR se toto stát nemůže	3	2 %

Graf č. 4 Aktivní střelec v ČR (zdroj: autor)

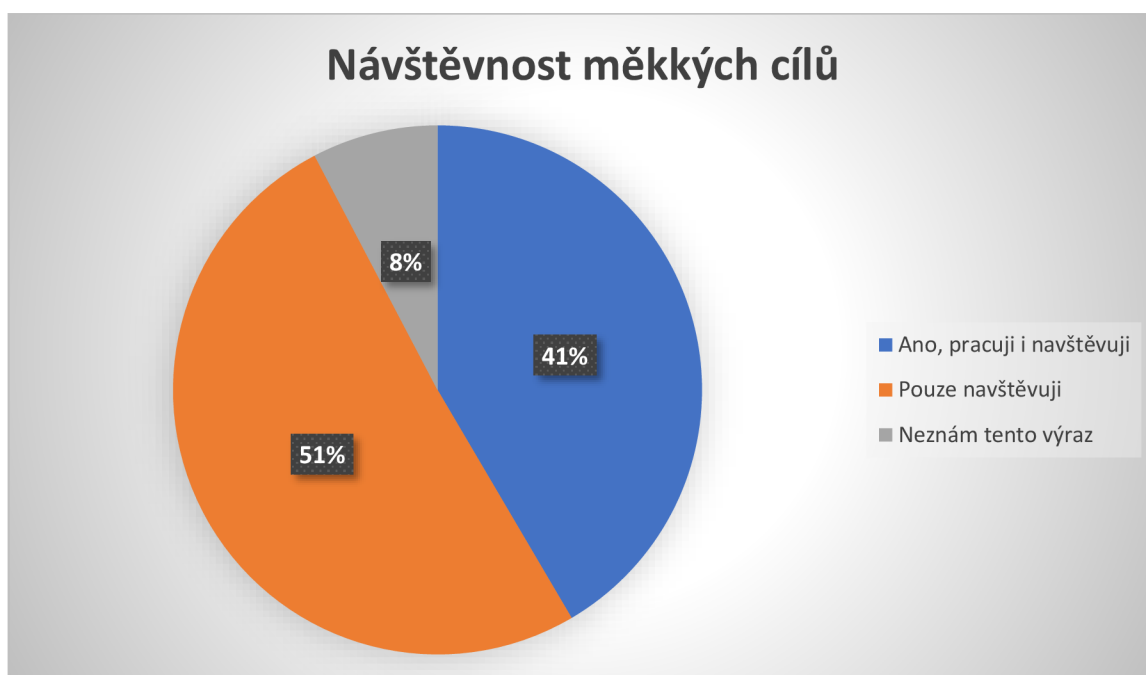
Otázka č. 4 částečně rozdělila respondenty do tří kategorií, větší polovina dotazovaných, tedy 74 (57 %) odpověděla, že se situace s aktivním střelcem, který zaútočil na měkký cíl v České republice se již v minulosti udála. Druhou největší skupinou 53 (41 %) se domnívá, že by se situace, kdy aktivní střelec zaútočí na měkký cíl by mohla být v České republice reálná. Poslední skupina čítá 3 (2 %) respondenty, kteří vyloučili riziko události aktivní střelec v České republice.

Otázka č. 5: Jste zaměstnán/a v místě nebo navštěvujete místa, která spadají do kategorie tzv. „měkké cíle“?

Tabulka č. 5 Návštěvnost měkkých cílů (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano, pracuji i navštěvuji	54	41 %
Pouze navštěvuji	66	51 %
Neznám tento výraz	10	8 %

Graf č. 5 Návštěvnost měkkých cílů (zdroj: autor)

Otázka č. 5 měla za úkol zjistit, jaké procento společnosti pracuje a navštěvuje měkké cíle. Získaná data nám poskytují informaci o tom, že většina dotazovaných navštěvuje měkké cíle, z toho 54 (41 %) respondentů pracuje v místech, která jsou za měkký cíl označena a 66 (51 %) odpovědělo, že měkké cíle pouze navštěvuje. Zbýlých 10 (8 %) vůbec pojem měkké cíle nezná. Z analýzy odpovědí na tuto otázku je zřejmé, že naprostá většina respondentů navštěvující měkké cíle, jsou tedy v potenciálním ohrožení aktivním střelcem. Potencionálně je možný útok aktivního střelce na měkký cíl kdekoli na světě.

Otázka č. 6: Uvedte místo, které je typické jako: „měkký cíl“

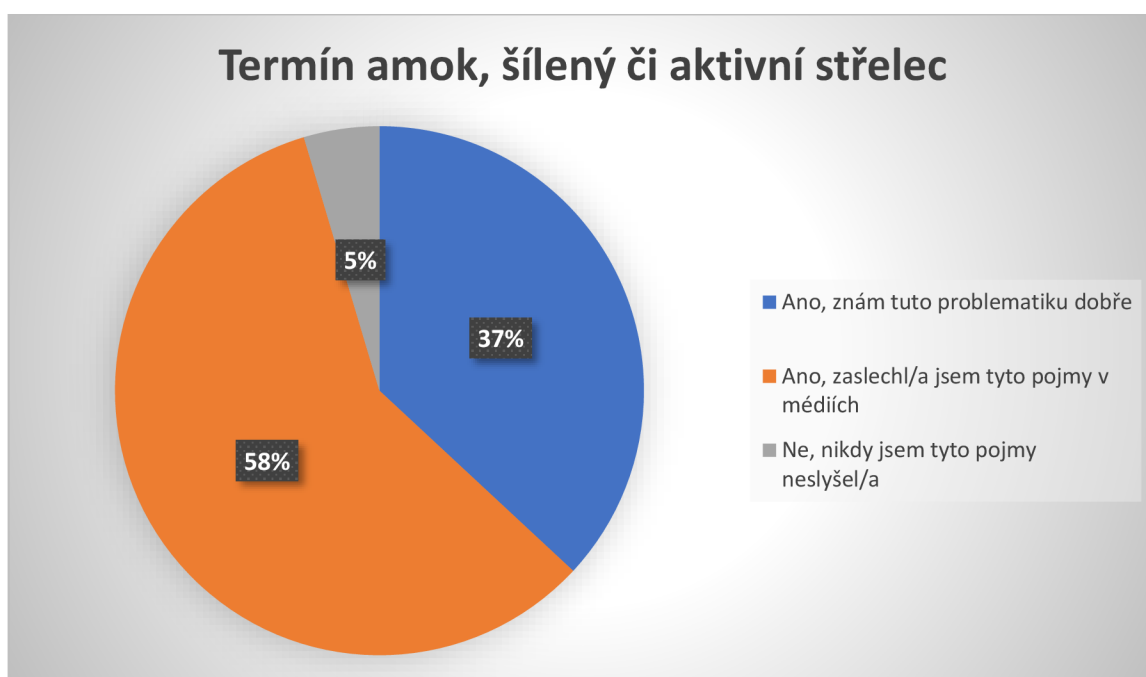
Z celkového počtu 130 respondentů uvedli 4 dotazovaní, že význam termínu měkké cíle vůbec neznají. Většina respondentů na otázku odpověděla s dobrou orientací v termínu. Uvedeme si nejčastější odpovědi: obchodní centrum, škola, kulturní akce, banka, železniční nádraží, autobusové nádraží, letiště, náměstí, restaurace, park, zdravotní středisko, sportoviště, divadlo, úřady, stanice městské hromadné dopravy, nemocnice, poliklinika, dopravní uzly, kostel, demonstrace, vánoční trhy, kino, diskotéky, firmy, kancelářské budovy. V tomto smyslu s vyjmenováním zpravidla více než jednoho pojmu, odpovídala většina respondentů, tedy 126, proto lze konstatovat, že se dobře orientují v tématu měkké cíle. Zajímavou odpovědí jednoho z respondentů byla: „*Veškerá místa, kde je zákonem nebo nařízením zakázáno občanům nosit legálně drženou zbraň*“.

Otázka č. 7: Slyšel/a jste někdy o pojmech: amok, šílený či aktivní střelec?

Tabulka č. 6 Termín amok, šílený či aktivní střelec (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano, znám tuto problematiku dobře	48	37 %
Ano, zaslechl/a jsem tyto pojmy v médiích	76	58 %
Ne, nikdy jsem tyto pojmy neslyšel/a	6	5 %

Graf č. 6 Termín amok, šílený či aktivní střelec (zdroj: autor)

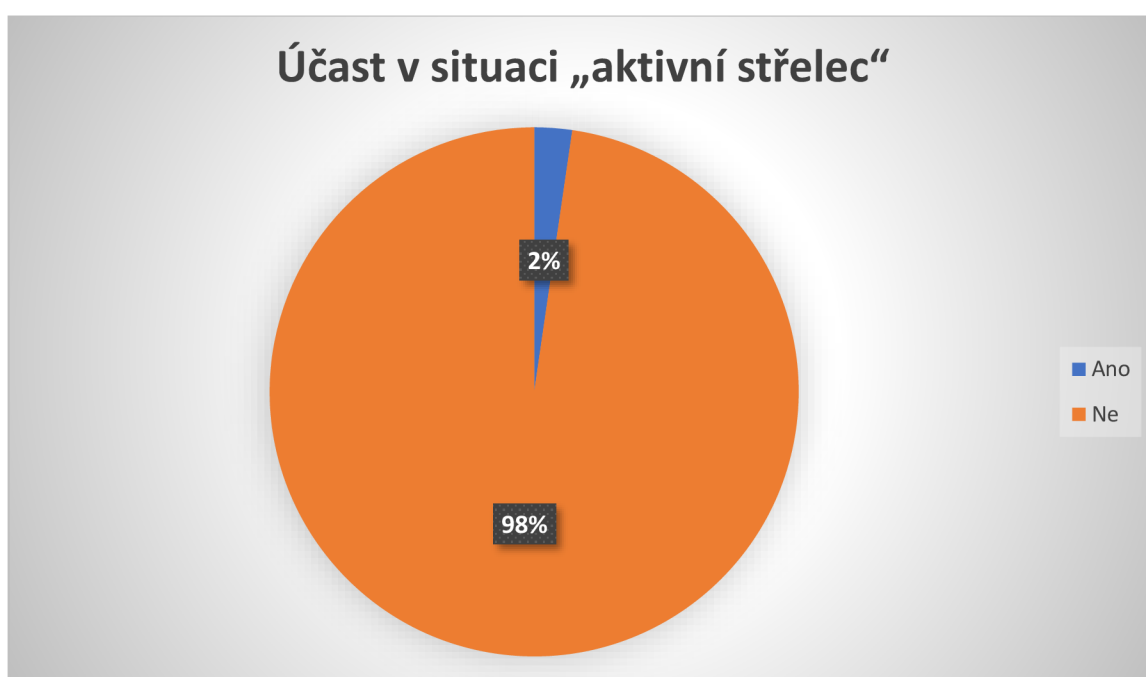
Otázka č. 7 zjišťovala u respondentů z řad široké veřejnosti znalost termínů amok a aktivní či šílený střelec. Většina dotazovaných tedy 76 (58 %) odpověděla, že termíny zaslechl/a v médiích. Celkem 48 (37 %) se v problematice orientuje dobře. Zbýlých 6 (5 %) z dotazovaných tyto pojmy nikdy neslyšela. Z výsledku analýzy otázky č. 7 můžeme konstatovat, že pojmy aktivní střelec nebo amok nejsou veřejnosti neznámé.

Otázka č. 8: Ocitl/a jste se někdy v situaci „aktivní střelec“?

Tabulka č. 7 Účast v situaci „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano	3	2 %
Ne	127	98 %

Graf č. 7 Účast v situaci „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Otázka č. 8 měla zjistit, zda se některý z respondentů dostal do situace „aktivní střelec“. Analýzou odpovědí jsme došli k závěru že 127 (98 %) respondentů se do této situace nikdy nedostala. Výjimku tvořili celkem 3 (2 %) respondenti, kteří uvedli, že se do situace aktivního střelce dostali, avšak ani jeden z nich nevyužil možnosti k vyjádření nebo popisu události. Z analýzy výsledku odpovědí k této otázce jsme dospěli k závěru, že situace amok, aktivní střelec je na české poměry velmi ojedinělou mimořádnou událostí.

Otázka č. 9: Zúčastnil/a jste se na pracovišti školení, kurzu, cvičení, přednášky na téma: „aktivní střelec“, „amok“ apod.?

Tabulka č. 8 Účast na školení „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano	28	22 %
Ne, nemám zájem	30	23 %
Ne, ale měl bych zájem	72	55 %

Graf č. 8 - Účast na školení „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Otázka č. 9 byla zaměřena na míru prevence v zaměstnání v případě mimořádné události aktivního střelce. Celkem 28 (22 %) dotazovaných uvedlo ve svých odpovědích, že se zúčastnili školení, přednášky nebo cvičení zaměřené na problematiku aktivních střelců. Část respondentů 30 (23 %) uvedla, že se žádného preventivního školení nezúčastnila a ani se v budoucnu nemají zájem účastnit. Nadpoloviční většina 72 (55 %) dotazovaných se preventivního školení na téma aktivní střelec nezúčastnila, ale měla by zájem školení absolvovat.

Otázka č. 10: Víte, jak se zachovat při mimořádné situace „aktivní střelec“?

Tabulka č. 9 Chování v případě aktivního střelce (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano, vím přesně co dělat	51	39 %
Nevím, zachoval/a bych se asi podobně jako ostatní v mém okolí	58	45 %
Ne, nevím vůbec co bych měl/a dělat	21	16 %

Graf č. 9 Chování v případě aktivního střelce (zdroj: autor)

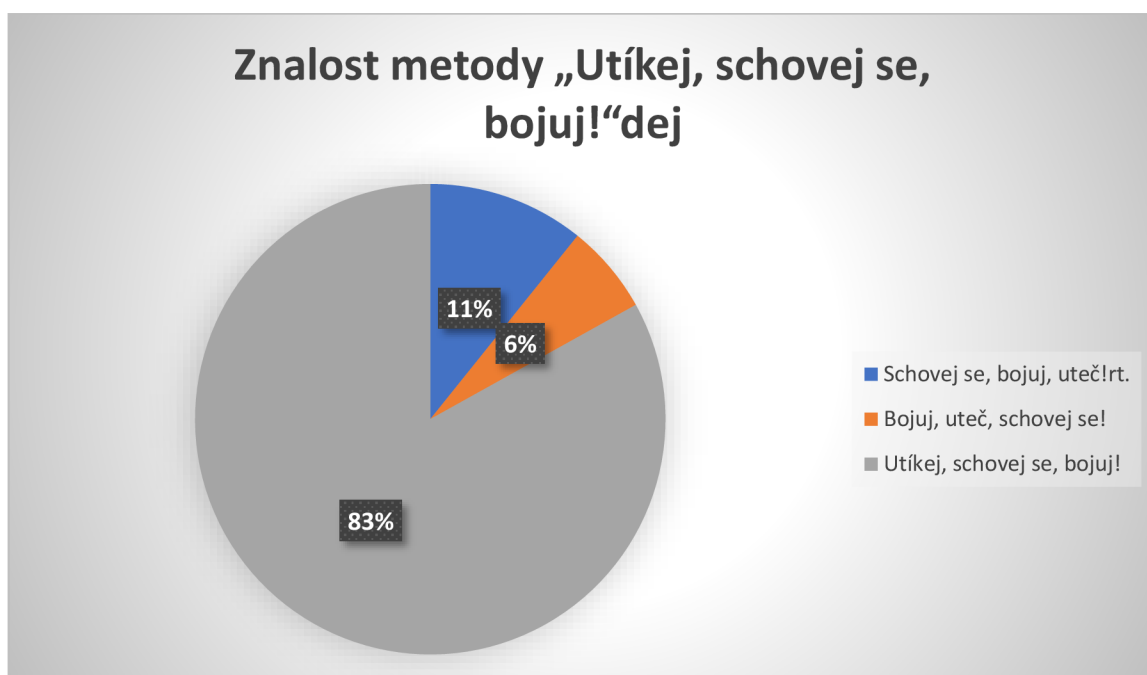
Otázka č. 10 zjišťovala u respondentů, jestli by věděli, jak se zachovat v případě aktivního střelce. 51 (39 %) dotazovaných by přesně věděla co má v těchto případech dělat. Největší podíl odpovědí byl zjištěn u neutrální možnosti, kde by spíše převládalo davové chování 58 (45 %) respondentů. Celkem 21 (16 %) z dotazovaných by vůbec nevědělo, jak se mají v situaci aktivního střelce zachovat.

Otázka č. 11: Víte, jaký je doporučený postup Policie ČR pro občany při vzniku situace „aktivní střelec“?

Tabulka č. 10 Znalost metody „Utíkej, schovej se, bojuj!“ (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Schovej se, bojuj, uteč!	14	11 %
Bojuj, uteč, schovej se!	8	6 %
Utíkej, schovej se, bojuj!	108	83 %

Graf č. 10 Znalost metody „Utíkej, schovej se, bojuj!“ (zdroj: autor)

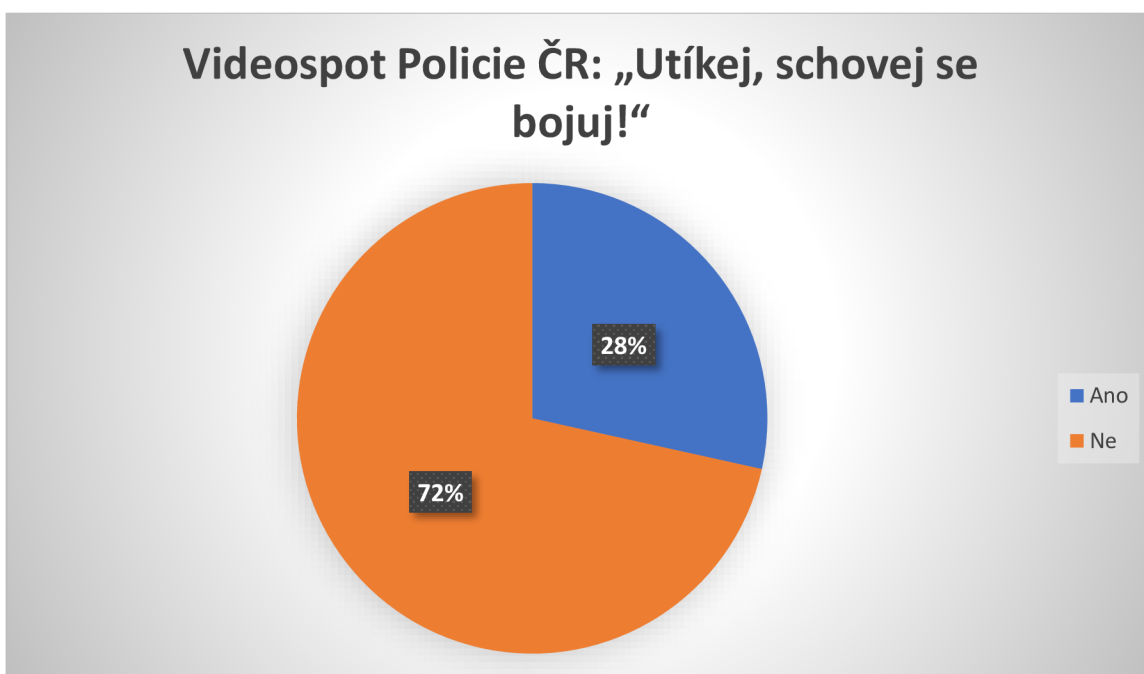
Otázka č. 11 byla zvolena z důvodu zjištění znalosti universální metody, kterou bezpečnostní složky a experti po celém světě, včetně Policie ČR doporučují, jako universální postup, jak by se měly ohrožené osoby v případě aktivního střelce zachovat. Tato metoda je nazvána „Utíkej, schovej se, bojuj“. Z celkového počtu 130 respondentů správně odpověděla většina, tedy 108 (83 %) respondentů.

Otázka č. 12: Znáte universální metodu, doporučení a videospot Policie ČR: „Utíkej, schovej se bojuj!“? (Videospot je ke shlédnutí na YouTube kanálu Policie ČR)

Tabulka č. 11 Videospot Policie ČR: „Utíkej, schovej se bojuj!“ (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano	37	28 %
Ne	93	72 %

Graf č. 11 Videospot Policie ČR: „Utíkej, schovej se bojuj!“ (zdroj: autor)

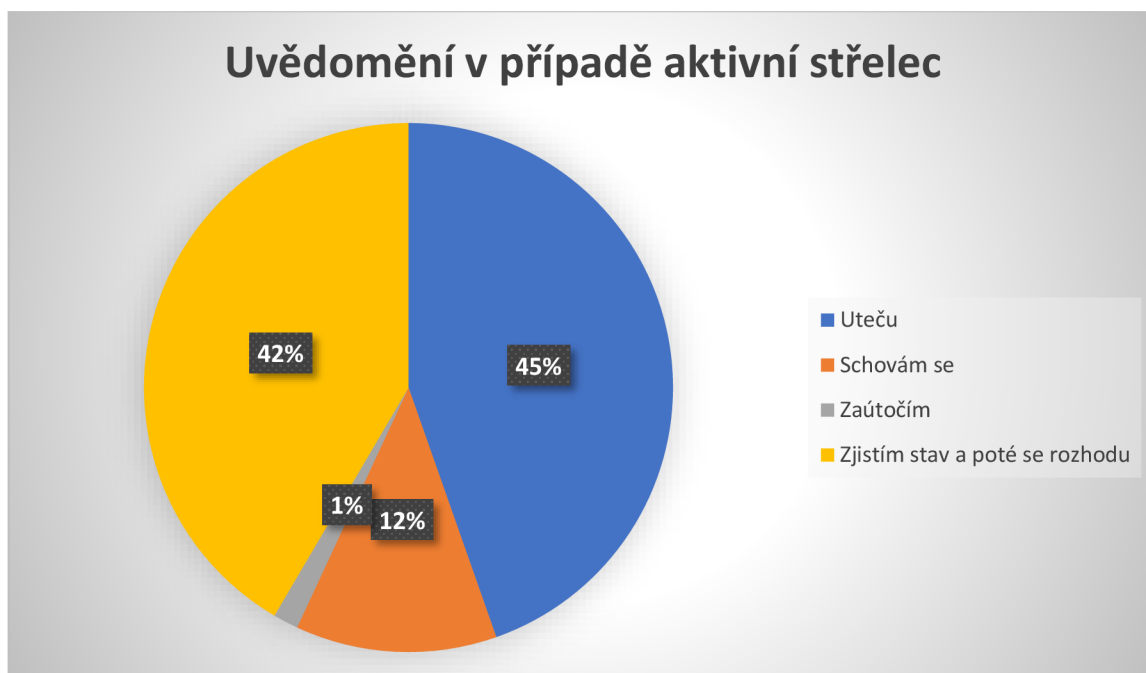
Otázka č.12 u respondentů zjišťovala, jak se podařilo Policii ČR rozšířit do povědomí široké veřejnosti videospot s názvem Policie ČR: „Utíkej, schovej se bojuj!“. Tento „video návod“ by měl sloužit jako jeden ze zásadních zdrojů informací pro širokou veřejnost. Z celkového počtu 130 respondentů odpověděla výrazná většina 93 (72 %), že videospot vůbec nezná. 37 (28 %) respondentů uvedla, že zná metodu: „Utíkej, schovej se, bojuj!“ a stejnojmenný videospot viděla.

Otázka č. 13: Co uděláte jako první, po zjištění, že je v budově „aktivní střelec“?

Tabulka č. 12 Uvědomění v případě aktivní střelec (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Uteču	58	45 %
Schovám se	16	12 %
Zaútočím	2	1 %
Zjistím stav situace a poté se rozhodnu	54	42 %

Graf č. 12 Uvědomění v případě aktivní střelec (zdroj: autor)

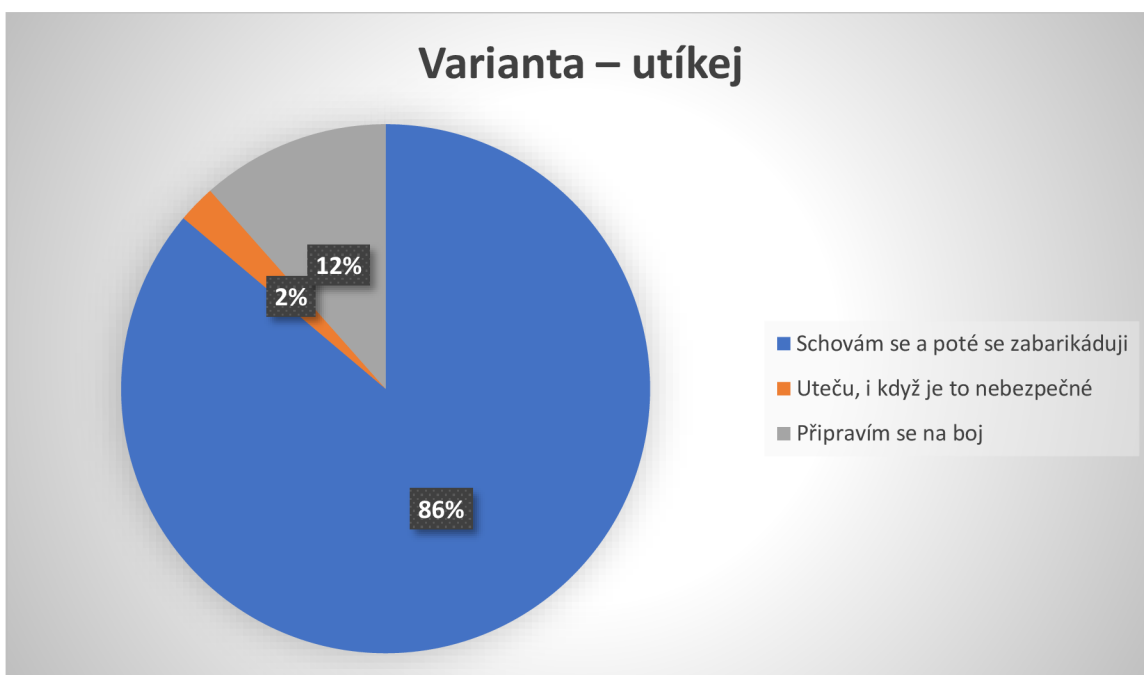
Otázka č. 13 byla respondentům položena z důvodu zjištění, jakým způsobem jsou si schopni uvědomit, jak se zachovat, když vznikne situace aktivního střelce. 58 (45 %) odpovědělo, že by uteklo. 16 (12 %) z respondentů by se před útočníkem schovalo. 2 (1 %) by se rozhodlo na útočníka zaútočit. 54 (42 %) dotazovaných zvolilo možnost, zjistit skutečný stav věci a poté by se rozhodlo, jak by v situaci aktivního střelce dále postupovali.

Otázka č. 14: Co uděláte v situaci, kdy není možno z napadené budovy bezpečně utéct?

Tabulka č. 13 Varianta – utíkej (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Schovám se a poté se zabarikáduji	112	86 %
Uteču, i když je to nebezpečné	3	2 %
Připravím se na boj	15	12 %

Graf č. 13 Varianta – utíkej (zdroj: autor)

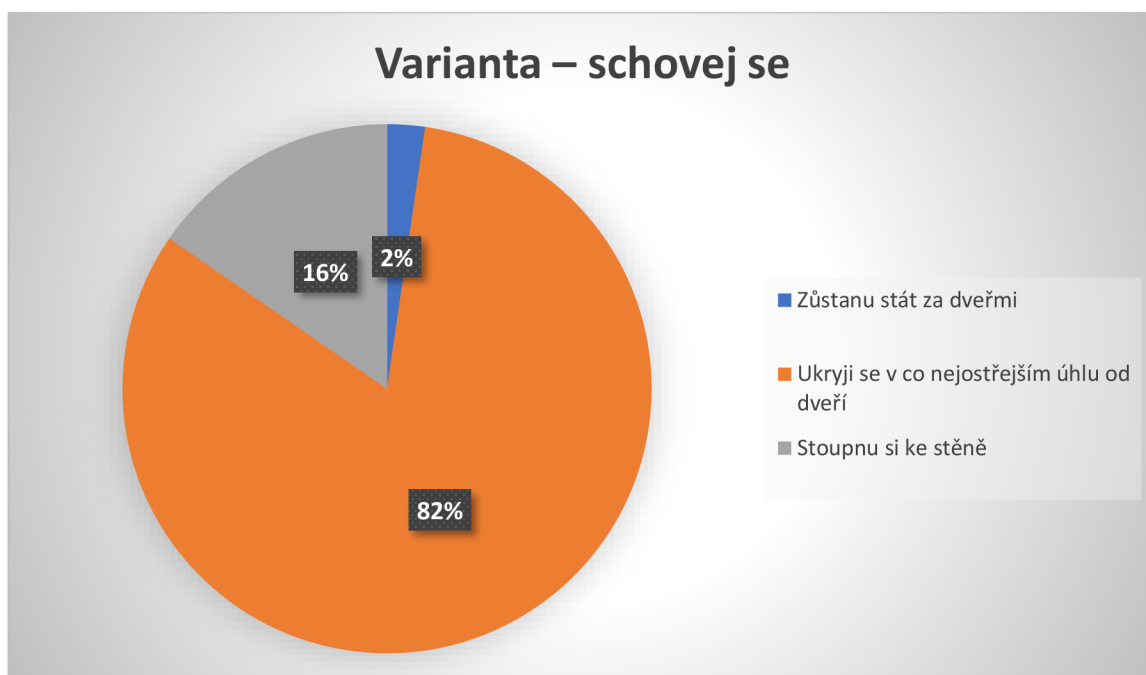
Otázka č. 14 zjišťovala z odpovědí respondentů, jak by se zachovali v případě aktivního střelce v konkrétní situaci, kdy není možno z napadené budovy bezpečně utéct. Většina dotazovaných 112 (86 %) odpověděla, že by se schovala a poté se zabarikádovala. 15 (12 %) respondentů zvolila variantu, ve které by se připravili na boj s aktivním střelcem. Zbylí 3 (2 %) dotazovaní by se pokusili o útěk z napadené budovy, i když by to bylo nebezpečné.

Otázka č. 15: Co uděláte v případě, kdy se rozhodnete ukryt a zabarikádovat v místnosti s uzamykatelnými dveřmi?

Tabulka č. 14 Varianta – schovej se (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Zůstanu stát za dveřmi	3	2 %
Ukryji se v co nejostřejším úhlu od dveří	107	82 %
Stoupnu si ke stěně	20	16 %

Graf č. 14 Varianta – schovám se (zdroj: autor)

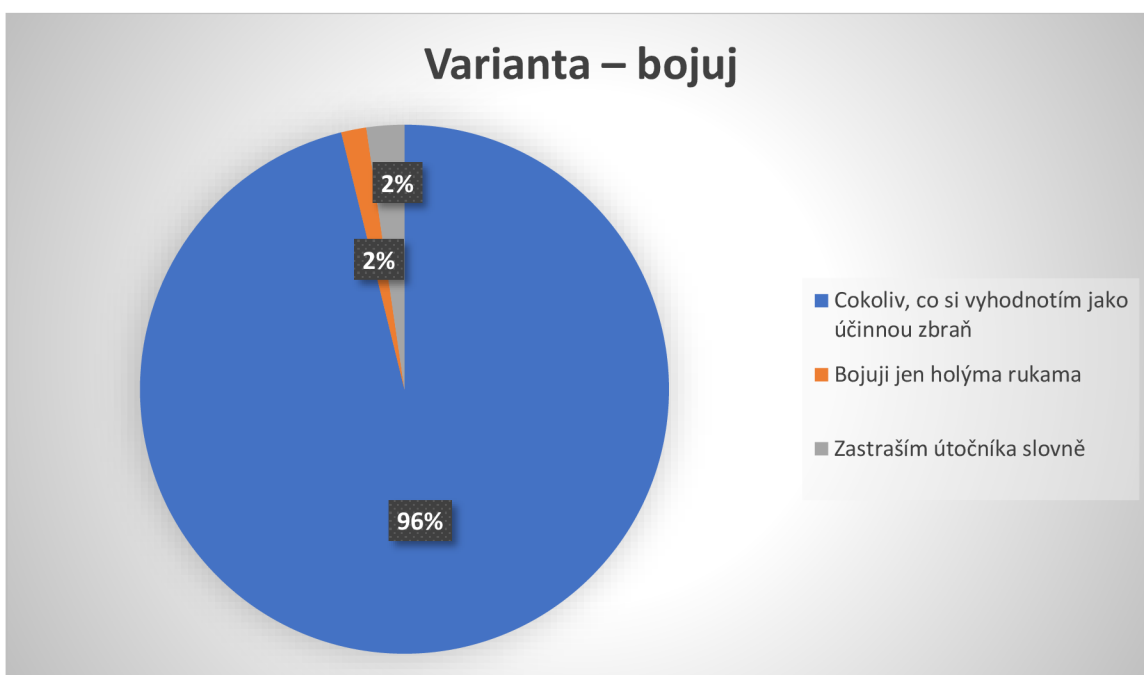
Otázka č. 15 byla zaměřena na odpovědi respondentů, jak by se zachovali v případě aktivního střelce v konkrétní situaci, když by se rozhodli o úkryt a zabarikádování v místnosti s uzamykatelnými dveřmi. Většina respondentů 107 (82 %) by se zachovala, tak, že by v se v místnosti ukryla v co nejostřejším úhlu od dveří. 20 (16 %) respondentů zvolila možnost stoupnou si ke stěně. 3 (2 %) dotazovaní by zůstali stát za uzamčenými dveřmi.

Otázka č. 16: V situaci, kdy není jiné varianty, než boj s útočníkem bych jako zbraň použil/a.

Tabulka č. 15 Varianta – boj (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Cokoliv, co si vyhodnotím jako účinnou zbraň	125	96 %
Bojuji jen holýma rukama	2	2 %
Zastraším útočníka slovně	3	2 %

Graf č. 15 Varianta – boj (zdroj: autor)

Otázka č. 16 zjišťovala z odpovědí respondentů, jak by se zachovali v případě aktivního střelce v konkrétní situaci, kdy není jiné varianty, než boj s útočníkem. Co by použili jako zbraň. Většina 125 (96 %) dotazovaných osob by použila jako zbraň, cokoliv co by si v danou chvíli vyhodnotili jako účinnou zbraň. 2 (2 %) respondenti by zvolili boj beze zbraně, jen holýma rukama. 3 (2 %) respondenti by se snažili útočníka napadnout slovně a tím ho zastrašit.

Otázka č. 17: Jak se zachováte v případě „aktivního střelce“, když byste s drobným poraněním při útěku z napadené budovy potkal/a zasahující policisty a ptali se Vás na popis útočnicka nebo kde se útočnick nachází?

Tabulka č. 16 Evakuace a setkání s policií (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Spolupracoval/a bych	126	97 %
Utíkal/a bych dál	3	2 %
Vyžadoval/a bych ošetření	1	1 %

Graf č. 16 Evakuace a setkání s policií (zdroj: autor)

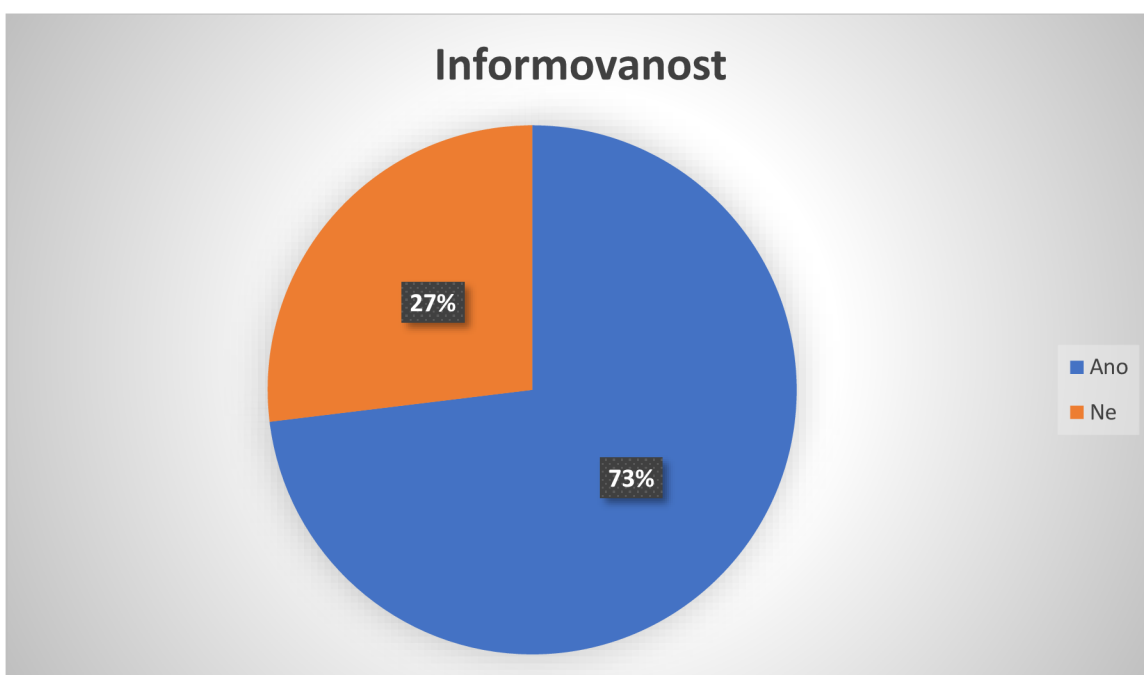
Otázka č. 17 byla respondentům položena z důvodu zjištění, jak by se zachovali v případě „aktivního střelce“, když by s drobným poraněním při evakuaci z napadené budovy potkali zasahující policisty a ptali se jich na popis útočnicka nebo kde se útočnick nachází, odpověděla většina respondentů 126 (97 %), že by s policií spolupracovali. Pouze 1 (1 %) respondent by vyžadoval po zakročující hlídce ošetření svých drobných zranění a pouze 3 (2 %) by utíkalo dál do bezpečí.

Otázka č. 18: Chtěl/a byste získat více informací k tématu „aktivní střelec“?

Tabulka č. 17 Informovanost (zdroj: autor)

Odpověď	Responzí	Procentuální podíl
Ano	95	73 %
Ne	35	27 %

Graf č. 17 Informovanost (zdroj: autor)

Otázka č.18 zjišťovala zájem u respondentů o získání více informací k tématu „aktivní střelec“. 95 (73 %) respondentů by uvítalo možnost získání dalších informací k tématu „aktivní střelec“. 35 (27 %) respondentů další informace o tématu „aktivní střelec“ nepožadují.

Otázka č. 19: Napadají Vás možnosti, jak by mohla Česká republika, potažmo Policie ČR lépe informovat a vzdělávat své občany v problematice „aktivní střelec“?

Poslední otázka dotazníku č. 19 byla otevřenou otázkou, ve které se mohli respondenti vyjádřit, jakým způsobem by mohla Česká republika, potažmo Policie ČR lépe informovat a vzdělávat své občany v problematice „aktivní střelec“. Kdy tuto možnost využilo celkem 100 respondentů ze 130, kteří jako návrhy ke zlepšení informovanosti uváděli: školení, přednášky na školách, zařazení osobní bezpečnosti do studijních plánů na školách, podpora legálního držení zbraní, školení pro firmy a jejich zaměstnance, reklamy, besedy, letáky, krátká videa. Z celkového počtu 100 respondentů, kteří uvedli návrhy na zlepšení informovanosti, 70 uvedlo mimo jiné návrh na zlepšení v propagaci problematiky na internetu, zejména na sociálních sítích jako je Facebook a Instagram.

7.3 Návrhy řešení zjištěných nedostatků

Z analýzy výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno několik nedostatků, jejichž odstranění by vedlo k efektivnější prevenci a informovanosti občanů České republiky. Navrhovaná řešení jsou následující:

Bezpečí na pracovišti

Z dotazníkového šetření vyplývá, že ne všichni respondenti se na pracovišti cítí v bezpečí. Jedním z nejčastějších problémů, který nastává v těchto případech je, že se na pracovištích o mezerách v bezpečnosti příliš nemluví nebo se úplně ignorují. Z tohoto důvodu by měli vedoucí pracovníci se svými podřízenými o problémech v oblasti bezpečnosti více otevřeně debatovat. A na základě zjištěných poznatků provést potřebná opatření ke zvýšení pocitu bezpečnosti svých zaměstnanců na pracovišti.

Školení na pracovišti

Výsledky dotazníkového šetření poukazují na skutečnost, že školení na téma „aktivní střelec“ neabsolvovala ani čtvrtina respondentů. Proškolení pracovníků ve společnosti je jedním z nástrojů, jak občané můžou získat povědomí a informace k tomuto tématu. Zavedením pravidelných školení a přednášek po vzoru BOZP, by velkou měrou pomohlo k prevenci v této oblasti.

Bezpečnostní cvičení

Ačkoliv většina respondentů zná universální a doporučovanou metodu Policie ČR: „Utíkej, schovej se, bojuj!“, někteří občané však nevědí, jak ji správně aplikovat. Občané nejsou připraveni na situaci, kdy ve stresovém momentu, při mimořádné situaci aktivního střelce, musí provést správné rozhodnutí, které jim může zachránit život. Bezpečnostní cvičení za účasti Policie ČR, nebo některé ze specializovaných soukromých agentur by občanům dokázalo do značné míry přiblížit reálnou situaci aktivního střelce. Zkušenost na vlastní kůži může člověka velmi pozitivně ovlivnit.

Prevence a informovanost občanů ze strany Policie ČR

Na základě analýzy dotazníkového šetření by většina respondentů uvítala lepší informovanost k tématu aktivních střelců. Videospot Policie ČR: „Utíkej, schovej se, bojuj!“ představuje široké veřejnosti tuto metodu stručně, jasně a atraktivně, nicméně tento videospot většina respondentů vůbec nezná. Rozšířením videospotu na různých sociálních sítích nebo zařazení do programového vysílání televizních společností, by zásadním způsobem zvýšila povědomí veřejnosti k danému tématu. Na základě dalších návrhů respondentů, by dalším prostředkem, ke zvýšení informovanosti občanů k tématu aktivní střelec, mohl být projekt po vzoru úspěšné kampaně BESIP s názvem: „Nemyslíš, zaplatíš!“ Další efektivní možností, jak lépe informovat občany, by mohla být zvýšená aktivita Policie ČR v oblasti prezentace téma „aktivní střelec“ na školách.

Vyhodnocení cílů

Pro teoretickou část bakalářské práce byl cílem přínos uceleného náhledu na problematiku aktivního střelce, taktické chování občanů a policistů z obecného pohledu, rozbor činnosti prvosledové hlídky Policie ČR, eliminace aktivního střelce, taktické chování zakročujících policistů, chování civilistů, informovanost občanů a doporučení „Utíkej, schovej se, bojuj!“, prevence. Tento cíl práce byl splněn v její teoretické části.

V Praktické části byly stanoveny tři cíle. Prvním z nich bylo zjištění všeobecného povědomí široké veřejnosti o problematice aktivních střelců a měkkých cílů. Druhým cílem bylo zjištění, jak by se v této extrémní situaci občané pravděpodobně zachovali. Pro dosažení těchto cílů bylo využito dotazníkového šetření, jehož vyhodnocením došlo k naplnění stanoveného cíle.

Třetím cílem, který byl stanoven v praktické části práce bylo zjištění nedostatků v oblasti informovanosti občanů, kdy bylo navrženo jejich možné řešení. Tímto byl cíl práce rovněž splněn.

Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku aktivního střelce a taktické chování občanů a policistů v těchto případech. V teoretické části jsem definoval základní termíny týkající se tohoto tématu, kde jsem stručně popsal nejznámější případy na území České republiky. Dále jsem uvedl případy aktivního střelce ze zahraničí, které poukazují na skutečnost, že se situace s aktivním střelcem může objevit kdekoliv na světě. V další části jsem charakterizoval úkoly Policie ČR v případě aktivního střelce. V této části jsem se zaměřil na prvosledové hlídky, které jsou předurčeny provést zákrok proti nebezpečnému pachateli. Popsal jsem zde vybavení a vozidlo prvosledových hlídek, výstroj a výzbroj policistů a jaké mají policisté prvosledových hlídek instrukce při zařazení do akce Amok. Dále jsem popsal dílčí činnosti Policie ČR v případě opatření Amok, které spadají do celkové koncepce zákroku proti aktivnímu střelci. V následující kapitole jsem popsal taktické chování dvoučlenné, tříčlenné, čtyřčlenné policejní hlídky ve vyhledávacím a kontaktním módu a další postup na místě události. V neposlední řadě jsem v teoretické části práce popsal chování a reakce ohrožených občanů v případě aktivního střelce. Poslední kapitola teoretické části práce byla věnována prevenci a informovanosti občanů, ve které bylo popsáno a rozebráno doporučení Policie ČR a universální metoda pro přežití v situaci aktivních střelců s názvem „Utíkej, schovej se bojuj!“ a preventivní programy Policie ČR v minulých letech.

V praktické části práce jsem vymezil její cíle a popsal průzkumný vzorek a metodu průzkumu. Prvním cílem průzkumné části bylo zjištění všeobecné povědomí široké veřejnosti o problematice aktivních střelců a měkkých cílů. Ve druhé části průzkumného šetření bylo cílem zjistit, jak by se v extrémní situaci občané pravděpodobně zachovali. Třetím cílem průzkumu bylo zjistit nedostatky v oblasti prevence a informovanosti občanů. Následnou analýzou odpovědí respondentů, po zjištění některých nedostatků, jsem navrhl možná řešení, zejména v oblasti prevence a informovanosti občanů.

V souvislosti s možným výskytem aktivního střelce, kdekoliv na světě, je na místě využít veškeré možnosti a připravit se na hrozící nebezpečí.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*, Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2207-8.

DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie masových vrahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*, 1. vydání, Praha: Grada, 2015. ISBN: 978-80-247-5599-1.

NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Taktika policejní akce*. Praha: Vydavatelství ARMEX, 1993. ISBN 80-85981-63-7.

PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

ŠANDÓR, Andor. *Jak přežít nejen teroristický útok*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Autreo, 2017. ISBN 978-80-906845-0-8.

ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-193-6.

ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-199-8.

Zákonná úprava

Zákon č. 40/2009 Sb. *Trestní zákoník v posledním znění*

Zákon č. 273/2008 Sb. *Zákon o Policii České republiky v posledním znění*

Webové stránky a elektronické zdroje

BAHOUNKOVÁ, Petra. *Před dvěma roky zasáhl Paříž teror. Francie na znamení smutku utichla.* [online]. 13.11.2017 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2302537-pred-dvema-roky-zasahl-pariz-teror-francie-na-znameni-smutku-utichla>

BOZP.CZ. *Postup a reakce na útok teroristy nebo aktivního střelce* [online]. 11.11.2022 [cit. 2022-11-01]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/aktuality/reakce-na-utok-aktivniho-strelce/>

CNN. *The El Paso shooting suspect showed no remorse, or regret, police say* [online]. 05.08.2016 Atlanta [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2019/08/05/us/el-paso-suspect-patrick-crusius/index.html>

ČESKÉNOVINY.CZ. *Střelec v texaské základní škole povraždil 19 dětí a dva dospělí, sám nepřežil* [online]. 25.05.2022 [cit. 2023-02-02]. dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/strelbu-na-texaske-skole-neprezilo-nejmene-19-deti-a-dva-dospeli/2210858>

ČTK, IDNES.CZ. *Střelec v ostravské nemocnici zabil šest lidí. Policie ho našla, je po smrti* [online]. 10.12.2019 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/strelba-ostrava-nemocnice-policie-zasah.A191210_081440_ostrava-zpravy_klu

DENIK.CZ. *Střelec z Christchurche dostal doživotí. Při útocích na mešity zemřelo 51 lidí* [online]. 27.08.2020 [cit. 2023-02-02]. dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sвета/mesity-novy-zeland-utok-20200827.html

KALVACH, Zdeněk. *Základy ochrany měkkých cílů – metodika.* [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2016 [cit. 2022-12-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

Katalogový soubor typové činnosti IZS STČ 14/IZS, č. j.: MV- 68191/PO-IZS2013. *Amok-útok aktivního střelce*. [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2013 [cit. 2022-11-16]. Dostupné z: <https://storage.pozary.cz/article/5/b/5bf065624a7b7/stc-14-izs-amok.wups4p2ahm.pdf>

MARCA.COM. *Texas school shooting: Salvador Ramos' motive to commit murders is discovered* [online]. 25.05.2022 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.marca.com/en/lifestyle/us-news/2022/05/26/628ef14fe2704e779e8b4612.html>

MVCR.CZ. *Ochrana měkkých cílů* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra české republiky – Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [online]. 2016 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>

MVCR.CZ. *Stanovisko odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR k pořizování záznamů policistů při výkonu služby*. [online]. 16.10.2014 [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/porizovani-zaznamu-policistu-pri-vykonu-sluzby-pdf.aspx>

NYTIMES.COM. *Last Call at Pulse Nightclub, and Then Shots Rang Out* [online]. 13.06.2016 New York [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/06/13/us/last-call-at-orlando-club-and-then-the-shots-rang-out.html>

POLICIE.CZ. *Projekty PREVENCE KRIMINALITY a BESIP* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/projekty-pk-projekty-prevence-kriminality.aspx>

POLICIE.CZ. *Utíkej, schovej se, bojuj!* [online]. 07.06.2017 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utikej-schovej-se-bojuj.aspx>

POLICIE.CZ. *Prvosledové hlídky mají nová vozidla* [online]. 07.01.2022 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prvosledove-hlidky-maji-nova-vozidla.aspx>

TRIGGERSERVICE.CZ. *Zážitkové kurzy, Aktivní útočník*. [online]. [cit. 2023-02-19]. Dostupné z: <https://www.triggerservice.cz/sluzby/strelecke-kurzy/zazitkove-kurzy/aktivni-utocnik/>

VOZÁROVÁ, Jana. *Vyšetřování střelby v brodské nemocnici Družba: už mluvilo 300 svědků* [online]. 23.04.2015 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://slovacky.denik.cz/zlociny-a-soudy/ke-strelbe-v-brode-uz-mluvilo-300-svedku-20150423.html>

YOUTUBE.COM. Policie ČR. *Policie ČR: Utíkej, schovej se, bojuj!* [online]. 20.06.2017 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3l3erde6f9A0>

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Pohlaví (zdroj: autor)

Tabulka č. 2 Pocit bezpečí na pracovišti (zdroj: autor)

Tabulka č. 3 Média a povědomí respondentů (zdroj: autor)

Tabulka č. 4 Aktivní střelec v ČR (zdroj: autor)

Tabulka č. 5 Návštěvnost měkkých cílů (zdroj: autor)

Tabulka č. 6 Termín amok, šílený či aktivní střelec (zdroj: autor)

Tabulka č. 7 Účast v situaci „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Tabulka č. 8 Účast na školení „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Tabulka č. 9 Chování v případě aktivního střelce (zdroj: autor)

Tabulka č. 10 Znalost metody „Utíkej, schovej se, bojuj!“ (zdroj: autor)

Tabulka č. 11 Videospot Policie ČR: „Utíkej, schovej se bojuj!“ (zdroj: autor)

Tabulka č. 12 Uvědomění v případě aktivní střelec (zdroj: autor)

Tabulka č. 13 Varianta – utíkej (zdroj: autor)

Tabulka č. 14 Varianta – schovej se (zdroj: autor)

Tabulka č. 15 Varianta – bojuj (zdroj: autor)

Tabulka č. 16 Evakuace a setkání s policií (zdroj: autor)

Tabulka č. 17 Informovanost (zdroj: autor)

Seznam grafů

Graf č. 1 Pohlaví (zdroj: autor)

Graf č. 2 Pocit bezpečí na pracovišti (zdroj: autor)

Graf č. 3 Média a povědomí respondentů (zdroj: autor)

Graf č. 4 Aktivní střelec v ČR (zdroj: autor)

Graf č. 5 Návštěvnost měkkých cílů (zdroj: autor)

Graf č. 6 Termín amok, šílený či aktivní střelec (zdroj: autor)

Graf č. 7 Účast v situaci „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Graf č. 8 Účast na školení „aktivní střelec“ (zdroj: autor)

Graf č. 9 Chování v případě aktivního střelce (zdroj: autor)

Graf č. 10 Znalost metody „Utíkej, schovej se, bojuj!“ (zdroj: autor)

Graf č. 11 Videospot Policie ČR: „Utíkej, schovej se bojuj!“ (zdroj: autor)

Graf č. 12 Uvědomění v případě aktivní střelec (zdroj: autor)

Graf č. 13 Varianta – utíkej (zdroj: autor)

Graf č. 14 Varianta – schovej se (zdroj: autor)

Graf č. 15 Varianta – bojuj (zdroj: autor)

Graf č. 16 Evakuace a setkání s policií (zdroj: autor)

Graf č. 17 Informovanost (zdroj: autor)